

Vlaams
Parlement

vergadering **C166**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 24 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijging van de energiefactuur door de verhoogde bijdrage aan offshore windmolenparken – 1777 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen en de ambitie in het kader van de energierenovatie – 1861 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het renovatiebeleid in Vlaanderen – 1863 (2020-2021)	9
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inplanting van windmolens in natuurgebied – 1903 (2020-2021)	17
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verplichte installatie van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen in niet-residentiële gebouwen – 1998 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de premies voor mensen met het tijdelijke statuut van beschermd klant – 2012 (2020-2021)	25
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe regeling voor de uitrol van de digitale meter – 2025 (2020-2021)	27

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stijging van de energiefactuur door de verhoogde bijdrage aan offshore windmolenparken – 1777 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De heffing op de elektriciteitsfactuur voor de groenestroomcertificaten van de offshore windmolenparken wordt verhoogd. Dat is het gevolg van een beslissing van federaal energieminister Tinne Van der Straeten. Deze verhoging zal logischerwijs leiden tot een voelbare prijsstijging op de elektriciteitsfactuur. Voor een gemiddeld gezin met een verbruik van 3500 kilowattuur zal de stroomfactuur zo'n 11 euro duurder worden. De prijsstijging voor de bedrijven is moeilijker te berekenen, maar een modale kmo met een verbruik van 50.000 kilowattuur zal 140 euro meer moeten betalen. Deze zoveelste verhoging van de heffingen op stroom zorgt ervoor dat de uitspraak dat de elektriciteitsfactuur in ons land een verkapte belastingbrief is, meer dan ooit bewaarheid lijkt te worden.

Minister, u reageerde kwaad op de beslissing van uw federale collega en stelde: "Ik doe er alles aan om kosten uit de energiefactuur te houden of te halen. De compensatie voor de zonnepanelen, een deel van de distributienettarieven. En nu verhoogt de Federale Regering de factuur gewoon. Van der Straeten zou hier perfect mee kunnen stoppen, maar het is natuurlijk makkelijker om de kosten in den duik in de energiefactuur te draaien." Het kabinet van minister Van der Straeten reageerde hierop droogjes dat de minister eenvoudigweg een beslissing uitvoert die werd genomen onder de vorige Federale Regering met de N-VA erbij. De woordvoerder van de minister stelde dat de Europese Unie eveneens alle lidstaten verplicht om de financiering van offshore windenergie in de energiefactuur te steken omdat het anders wordt beschouwd als staatsteun.

Hebt u naar aanleiding van deze verhoging van de stroomfactuur al contact opgenomen met uw federale collega? Wat was de uitkomst van dit contact? Kloppen de uitspraken van het kabinet van minister Van der Straeten over het feit dat deze beslissing is genomen onder de vorige Federale Regering? Kunnen de groenestroomcertificaten enkel via de energiefactuur worden doorgerekend? Kan de Vlaamse Regering iets ondernemen en overweegt de Vlaamse Regering iets te ondernemen om deze stijging van de elektriciteitsfactuur te neutraliseren of te compenseren, omdat het toch uw doelstelling is – zo benadrukt u altijd – om de elektriciteitsfactuur niet te doen verhogen maar eerder te doen verlagen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) is in overleg met de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) inzake de verhoging van de federale bijdrage. Tijdens het recente eerste overleg werd aangegeven dat de CREG op korte termijn plande om hun beslissing inzake de federale ODV-toeslagen (openbaredienstverplichting) voor 2021 te publiceren, waarbij in verder detail zou worden ingegaan op elk van deze toeslagen, waaronder ook de toeslag voor offshore wind. De publicatie van de beslissing met bijhorende toelichting zou voor eind februari gebeuren.

De kosten inzake de federale offshore toeslag vloeien voort uit het koninklijk besluit van 31 oktober 2008. Dat is de basis – en niet de vorige regering – om de kosten inzake federale offshore te regelen. Een minister of een regering kan beslissen om dat niet meer te doen, maar dan moet er een nieuw koninklijk besluit worden

genomen. De grondslag dateert dus van een KB van 2008. In het federale regeerakkoord staat dat men de federale component van de elektriciteitsfactuur wil doen dalen. Het lijkt mij dan logisch dat de regering actie onderneemt en een actieve beslissing neemt. Dat betekent dat er dan een nieuw koninklijk besluit genomen moet worden.

De Federale Regering moet beslissen hoe ze de kosten van de offshore windmolenparken wil financieren. Dat kan op verschillende manieren gebeuren, maar het gaat om een beslissing van de Federale Regering, die actief een handeling moet stellen.

Tijdens de vorige commissievergadering ben ik uitgebreid ingegaan op wat ik doe om de Vlaamse component van de elektriciteitsfactuur onder controle te houden. We proberen daar zo veel mogelijk uit te halen. Alles wat bijvoorbeeld met zonnepanelen, wind en zo te maken heeft, steken we daar niet in. Ook de nieuwe investeringspremie naar aanleiding van de terugdraaiende teller hebben we daar niet ingestoken. We kijken nu ook naar de kosten van de openbare verlichting. Dat zullen we volgend jaar ook uit de elektriciteitsfactuur halen. Dat zijn allemaal Vlaamse componenten.

Vorig jaar heeft Vlaanderen een energienorm aangenomen. Het federaal regeerakkoord stelt dat de Federale Regering ook een energienorm moet aannemen. Het lijkt me dan ook logisch dat een beleidsmaker die de federale component van de factuur wil laten dalen als een van de eerste zaken een energienorm aanneemt. De Vlaamse Regering heeft dat gedaan. Het federaal regeerakkoord verwijst ernaar, maar dit is natuurlijk een beslissing van de Federale Regering.

Het federaal regeerakkoord stelt het volgende: "We houden de energiefactuur van onze gezinnen en bedrijven onder controle. We zien erop toe dat het federaal deel van de elektriciteitsfactuur daalt." Ik stel vast dat de federale component blijft stijgen. In het laatste wetsontwerp betreffende het capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM) wordt een volledige en niet-degressieve doorrekening van alle kosten voorzien. We hebben dit laatste tijdens een vergadering van het Overlegcomité formeel gemeld. Ik reken er dan ook op dat de Federale Regering de aangekondigde energienorm effectief zal invoeren. Ik denk dat dit essentieel is.

Mijnheer Van Rooy, u weet hoe gevoelig alles is wat met de elektriciteitsfactuur te maken heeft. Als de Federale Regering bijvoorbeeld nog geen tijd heeft gehad om het koninklijk besluit aan te passen, iets wat ik zou hebben gedaan, vind ik dat de Federale Regering dat ook moet communiceren. De mensen moeten dat ook weten. De Federale Regering moet niet voor het kerstreces een beslissing nemen en doen alsof er niets gebeurt. Ik vind dat hierover op zijn minst had moeten worden gecommuniceerd.

Er zal sowieso nog overleg met de Federale Regering zijn. Ik zal dit natuurlijk niet compenseren, wat ook een van uw vragen was. Dat zou niet correct zijn. Ieder heeft zijn bevoegdheid. We houden de Vlaamse component maximaal onder controle. We zullen zeker in de toekomst zo weinig mogelijk in de elektriciteitsfactuur draaien. De Vlaamse Regering zal natuurlijk met de Federale Regering samenzitten en erop aandringen dat ze een energienorm aanneemt en de kosten maximaal niet in de elektriciteitsfactuur doorrekent. Daarvoor hebben we natuurlijk een actieve beslissing van de bevoegde minister nodig.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Kunt u dan misschien duidelijk zeggen wanneer u dat overleg plant? Ik hoop dat het binnenkort zal zijn. Ik zou daar natuurlijk graag van op de hoogte worden gehouden.

Het is natuurlijk een neverending story. U spreekt over een energienorm en u zult hierover met de Federale Regering overleggen. U hebt in uw antwoord een paar keer herhaald dat de kosten voor hernieuwbare energie niet mogen worden doorgerekend in de elektriciteitsfactuur. U hebt ook gezegd dat u deze verhoging niet zult compenseren. Ieder zijn bevoegdheid.

Mijn slotvraag is dan natuurlijk wat de Vlaming, die telkens met twee zaken wordt geconfronteerd, hieraan heeft. Zijn elektriciteitsfactuur behoort nog altijd tot de allerhoogste in Europa. Hoeveel jaren is dat nu al het geval? Die factuur verlaagt niet significant of structureel. Hij moet constant lezen dat op de CO₂-dogmatiek en dus op hernieuwbare energie wordt ingezet. Daar zijn kosten aan verbonden. U kunt zeggen dat u die kosten niet meer in de elektriciteitsfactuur zult doorrekenen, maar dat gebeurt federaal wel. Die kosten komen natuurlijk altijd ergens terecht.

Als de Vlaming die kosten niet voelt in de elektriciteitsfactuur, wat ik mag hopen, waar komen die dan terecht? Want nogmaals, die factuur moet natuurlijk significant worden verlaagd, zodat we niet bij de hoogste, maar bij de laagste van Europa terechtkomen. Die kosten komen dan uiteindelijk toch bij de Vlaming terecht, in een ander soort belasting natuurlijk. Want dat geld moet altijd ergens vandaan komen.

Mijn slotvraag luidt: wanneer zorgt u, samen met uw federale collega, met wie u in overleg gaat, voor een structurele en significante verlaging van die elektriciteitsfactuur, waardoor wij niet meer bij de hoogste, maar bij de laagste van Europa zouden zitten?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil hier graag bij aansluiten met een paar bijkomende vragen, maar ik probeer kort te zijn.

Minister, u zegt wel dat u een aantal zaken uit de factuur wilt halen, en dat u de Vlaamse component wilt verminderen. Dan zou ik van u willen weten wat het perspectief voor 2024 is. Met hoeveel euro wilt u die factuur voor een gemiddeld gezin laten dalen? U hebt er bijvoorbeeld de kosten voor verlichting uitgehaald, dat is een paar euro per gezin per jaar. Vele kleintjes maken een grote, het is beter dan niks. Maar ik zou van u graag weten wat u gaat doen om die factuur structureel te verlagen.

Ten tweede zou ik u toch willen vragen om minder in de gazetten samen te werken met de federale minister en meer aan de vergadertafel of via de computer. Want ik denk dat dat niet echt opschiet. Ik vind het bijzonder vreemd dat u zich gedraagt als een soort oppositieleider. U bent Vlaams minister, ik verwacht van u dat u een Vlaams beleid voert, en dat u allicht mensen in het federaal parlement hebt om daar oppositie te voeren. Want ik vind dit bijzonder jammer, zo schieten we echt weinig op. Ik denk dat samenwerken altijd beter is dan tegenwerken. Ik zou u echt willen vragen om dat in het vervolg ook te doen.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Mijn tussenkomst ligt een beetje in dezelfde lijn als collega Danen, minister. U zegt dat we die kosten zo weinig mogelijk moeten doorrekenen in de factuur van de mensen, en u schiet met scherp op de Federale Regering. U zegt dat we dit met de Vlaamse Regering onmogelijk allemaal zelf kunnen compenseren. U spreekt een beetje de ambitie uit om te doen wat u kunt om zoveel mogelijk kosten op Vlaams niveau uit de factuur van de mensen te halen.

Ik ben even gaan kijken wat de impact is van het Vlaamse energiebeleid, niet het federale, op de factuur van de mensen. En dan kom ik voor een gemiddeld gezin

uit op een bijdrage warmte-krachtkoppeling (wkk) van 10 euro per jaar, een bijdrage groene stroom, doorgerekend in de factuur van de energiebedrijven, van 72 euro per jaar, en verder 1 euro per jaar voor technische openbare dienstverplichtingen, 15 euro per jaar voor sociale openbare dienstverplichtingen en ten slotte 132 euro per jaar voor ecologische openbare dienstverplichtingen. Dat komt in totaal op 230 euro per jaar per gezin.

Welk beleid stelt u daar dan concreet tegenover? U haalt de kosten voor de openbare verlichting uit de factuur. Maar ik hoop dat u beseft dat dat over 2 à 3 euro per jaar gaat, minister, niet meer. U lost daarmee ongeveer – ik ben welwillend vandaag – 1 procent van het probleem op. Mijn vraag is wat u met de rest van dat probleem gaat doen. Welke concrete maatregelen overweegt u? Want ik wil zelfs niet vragen over welk beleid u al iets beslist hebt, of hoopt te beslissen. Wat overweegt u eventueel als piste om dat probleem op te lossen, en om de factuur van de mensen op Vlaams niveau daadwerkelijk te verlagen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega De Meester heeft heel goed die cijfers geciteerd. Dat is natuurlijk de historische schuld, collega's, die we betalen. Men had in het verleden – ik ga terug naar 2005, 2003, met de opkomst van hernieuwbare energie – een beetje beter kunnen nadenken over hoe ze dat zouden doen, in plaats van zeer riante groenestroomcertificaten toe te kennen. En dan heb ik het niet over de burgers, hoewel daar ook oversubsidiëring is, maar dan heb ik het over al de rest. Ik sta er eigenlijk van versteld welke beslissingen men heeft genomen, en men heeft die ook gebetonneerd.

Ik zal het nog eens zeggen: men heeft die gebetonneerd. U mag me altijd een oplossing aanreiken. Al de kosten uit het verleden – dat heb ik altijd heel duidelijk gezegd – zullen we nog tot 2030 blijven betalen.

Jullie verwachten van mij dat ik ga beginnen te toveren. Ik heb het dossier van de terugdraaiende teller al, waarvoor – denk ik – ik voor een redelijk rendement van 5 procent ben gegaan. De oppositie vindt het veel te weinig, vindt dat ik veel meer moet geven waardoor ik eigenlijk ook de deur weer openzet, terwijl wij een redelijk rendement van 5 procent heel aannemelijk vinden. Dat dossier moet ik dus oplossen, maar ik ga niet teruggaan tot vijftien jaar. Excuseer, maar dat moet u niet van mij verwachten. Ik heb genoeg dossiers op mijn bureau liggen, als het over energie gaat.

Wat ik niet ga doen, is extra beleid inbrengen. Wat extra beleid betreft, hebben de collega's in de Vlaamse Regering en ik het engagement genomen om het extra beleid niet in de elektriciteitsfactuur te steken. Dat engagement kunnen we heel duidelijk maken met zonnepanelenpremies, windmolens, enzovoort. We hebben vorig jaar ook de oversubsidiëring aangepakt. Ook dat zit ongeveer allemaal op een rendement van 5 procent. We gaan ook voor het meest kostenefficiënte, zoals u weet. Er zijn calls en er kunnen projecten worden ingediend. Het meest kostenefficiënte project zal het halen. We zijn inderdaad heel streng als het over fraude gaat. Herinner u het dossier van de chiptuning voor 70 miljoen euro. Dankzij de administratie hebben we dat kunnen tegenhouden. Het is toch weer 70 miljoen euro die anders in de elektriciteitsfactuur was terechtgekomen.

We zullen blijven toekijken op frauduleuze praktijken. Oversubsidiëring hebben we in het begin van de legislatuur aangepakt. Het meest kostenefficiënte project zal het halen en er komt geen extra beleid in de elektriciteitsfactuur terecht.

Collega Danen, uiteraard moet ik beleid voeren en moet ik samenwerken, maar ik zou het ook wel fijn vinden als de federale collega dat niet 'in de duik' had gedaan. Ik krijg het ineens onder mijn neus geschoven. Het werkt dus ook wel langs twee

kanten. Als men zo'n beslissing neemt, had men dit toch minstens met de Vlaamse collega moeten bekijken en zeker moeten melden. We hebben het zelf moeten ontdekken. Ik hoop wel dat het de laatste keer is dat we dat moeten doen.

Collega Danen, ik wil inderdaad met de federale overheid samenzitten, maar dat zal net voor of na de paasvakantie zijn. Al onze energie gaat nu naar de terugdraaiende teller. Ik hoop dat jullie allemaal goed weten en ook heel goed beseffen hoeveel werk er aan dat dossier is. Terecht, en we proberen dat dan ook op een goede en snelle manier af te handelen. We krijgen heel veel vragen die we allemaal correct proberen te beantwoorden. Tot en met Pasen is men fulltime bezig, en dan is het nog niet af. Het zal nog het hele jaar al onze tijd in beslag nemen.

Ik zal deze namiddag ook eens nagaan welke dossiers ik zal doorschuiven naar volgend jaar, dossiers die we niet meer kunnen behandelen door het arrest van het Grondwettelijk Hof. U weet dat de Federale Regering in beroep is gegaan tegen de Vlaamse regeling, met alle gevolgen van dien, en die zijn heel verregaand. Het gaat niet enkel over de investeringspremie, maar we zijn ook heel wat andere zaken aan het bekijken, zoals de warmtepompen, iets complexere gevallen. Een overleg met de federale collega's over de energiefactuur zal dus pas voor Pasen zijn. Op dit moment is het op het kabinet echt alle hens aan dek rond de terugdraaiende teller.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, bij zowat elke vraag in deze commissie die betrekking heeft op energie komt altijd hetzelfde naar boven, en dat is wat een fiasco het is om die CO₂-dogmatiek te volgen en dus in te zetten op zogenaamde hernieuwbare energie.

Ik wil beginnen met te zeggen dat ik het absoluut potsierlijk vind dat de twee linkse partijen hier, de PVDA en Groen, Zuhal Demir aanvallen op de hoge elektriciteitsfactuur, want het is hun ideologie, hun zogenaamde groene ideologie die ervoor heeft gezorgd dat onze elektriciteitsfactuur bij de allerhoogste in Europa is. Ik heb het net opgezocht. Alleen Duitse gezinnen betalen meer voor hun elektriciteit. Hoe komt dat? Omdat Duitsland nog knettergekker is dan België en Vlaanderen op het vlak van zogenaamde groene en hernieuwbare energie. Dat kost alleen maar geld.

De oplossing zal er in de toekomst ook niet uit bestaan om dat dan niet in de elektriciteitsfactuur te stoppen, want het komt dan wel op de boterham van de Vlaming op een andere manier via een andere belasting. Ik denk maar aan de koolsoftaks die er zit aan te komen en die ook door de strot van de Vlamingen zal worden geramd.

Dan hoor ik hier Groen en PVDA vragen wat de minister zal doen om de elektriciteitsfactuur te verlagen. Ik zal het u zeggen: ze zal dat niet kunnen doen omdat zij met de hele Vlaamse Regering meeholt in de EU-dogmatiek van de Green Deal en de CO₂-dogmatiek. Zolang ze dat doet en zolang we kernenergie als de baarlijke duivel blijven beschouwen, beste Groen, beste PVDA, zullen wij niet naar een significante lagere energiefactuur kunnen gaan. De toekomst zal dat uitwijzen. Ik zal helaas ook gelijk krijgen. Ik vind het dus te potsierlijk en te hypocriet voor woorden dat u hier nu het hoge woord probeert te voeren over een lagere elektriciteitsfactuur.

Mevrouw Demir, u bent natuurlijk minister. Het komt telkens opnieuw naar boven. U zit geklemd tussen enerzijds uw goed hart dat de elektriciteitsfactuur wil verlagen voor de Vlamingen en anderzijds het globalisme, de Europese Unie en de Vlaamse Regering met uw partij, die meehollen in die groene ideologie. Zeg vaarwel tegen die groene ideologie en u zult de elektriciteitsfactuur kunnen verlagen, en niet eerder.

De voorzitter: Dit was uw slotwoord, maar door uw reactie hebt u de heer Danen en de heer De Meester aangesproken. Ze mogen dan ook nog kort reageren.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit is op zich voorwerp van een heel eigen debat. Ik vind het niet zo'n goede zaak dat we elkaar bevragen, maar soit, soms kan het wel nuttig zijn. Niemand heeft gezegd dat investeringen in groene energie per se in die factuur moeten terechtkomen.

In West-Europa is er geen enkele businesscase voor kerncentrales. Er zijn er drie in aanbouw en alle drie hebben ze gigantische problemen, gigantische kostprijsoverschrijdingen en gegarandeerde subsidiëring voor een vaste energieprijis – want anders doen ze niet verder – die vele malen hoger is dan bijvoorbeeld windprojecten of zonneprojecten. Dat is de huidige situatie. Investeringen in hernieuwbare energie zijn gewoon nodig. We hebben gezien in landen of staten waar dat minder gebeurt, zoals bijvoorbeeld Texas, wat daar de laatste weken is gebeurd.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Mijnheer Van Rooy, ik heb van u natuurlijk geen lessen te leren wat mijn energiestandpunt betreft. Er is mij al heel veel verweten, van communist tot populist, maar nog nooit dat ik plots verantwoordelijk zou zijn voor het beleid van de Vlaamse Regering. Zoals u weet, zetel ik nog maar zeer kort in het Vlaams Parlement. Het zijn andere partijen – misschien moet u dat eens opzoeken via Wikipedia – die in de voorbije vijftien jaar deel hebben uitgemaakt van de Vlaamse Regering en in het Vlaams Parlement zaten. Uw partij zat ook al die tijd in het Vlaams Parlement. De enige partij, mijnheer Van Rooy, die nooit heeft meegedaan met de liberaliseringswaan – want daar gaat het over – is net de PVDA, in tegenstelling tot uw partij die de liberalisering van de energiemarkt van in het begin heeft omarmd.

Wat mijn concrete engagement betreft, mijnheer Van Rooy: er is één partij in het Vlaams Parlement die ervoor gezorgd heeft dat de energiefactuur voor de Vlaamse gezinnen is verlaagd en dat is de PVDA, door samen met 15.000 mensen naar het Grondwettelijk Hof te stappen om de Turteltaks te vernietigen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer De Meester, u hebt net zoals wij nog nooit deelgenomen aan het beleid, maar uit al uw tussenkomsten en die van uw collega's blijkt dat uw ideologie wat betreft energie en klimaat op geen enkele manier verschilt van die van Groen, van sp.a, van CD&V en van alle partijen in deze commissie die meehollen in de Green Deal, de Europese Unie, de CO₂-dogmatiek, want daar ligt de essentie. Ik blijf dat hier herhalen. Het Vlaams Belang is de enige partij die daar niet in meeholt, de enige. Groen kan amper kritiek leveren op deze regering, want de regeringen, zowel in Vlaanderen als België, hollen mee in de CO₂-dogmatiek van de Europese Unie, die steeds meer de plak zwaait in België en Vlaanderen.

Wat die businesscase betreft, mijnheer Danen: steeds meer landen, zoals ook Nederland, zien in dat ze kernenergie decennialang te stiefmoederlijk hebben behandeld en hebben afgedaan als iets fout, terwijl het eigenlijk de oplossing is voor alle energieproblemen. Kijk naar het boek van Bill Gates, naar wat hij voorstelt. Kijk naar het opiniestuk in De Tijd van mevrouw Van der Straeten, waarin zij krampachtig moet doen alsof ze het toch wel min of meer eens is met Bill Gates. Maar wat doet ze tegelijkertijd? Ze draait de geldkraan dicht voor nucleair onderzoek. Wat een idiotie! Wat een domheid! Wij moeten meer geld steken in nucleair onderzoek. We moeten voorloper zijn in de wereld. En dan zullen wij binnen enkele

decennia, net zoals China, India en andere grootmachten, werkende kerncentrales van de nieuwste generatie hebben, de heilige graal voor energievoorziening, betrouwbaar en goedkoop.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen en de ambitie in het kader van de energierenovatie – 1861 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het renovatiebeleid in Vlaanderen – 1863 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een van de grote werven is de werf van energierenovatie. Regelmatig is daar aandacht voor en het is belangrijk om ook in deze commissie die werf warm te houden.

Gebouwen zijn verantwoordelijk voor een vierde van alle broeikasgasemissies. Er zijn al heel wat beleidsplannen de revue gepasseerd. Heel wat middenveld-organisaties of lobbygroepen hebben daar allemaal hun mening over. Allemaal willen ze werken in functie van betere huizen, beter geïsoleerde huizen, huizen die minder energie verbruiken en minder energie nodig hebben. Het komt erop neer dat woningen toegeleid moeten worden naar een beter label, meer bepaald een A-label.

Vandaag zijn we er nog lang niet. Er moet op vijf fronten gewerkt worden: betaalbaarheid, ontzorging, andere drempels, implementatie en de kwestie vrijwilligheid/dwang. We hebben daar al verschillende keren over van gedachten gewisseld.

De gemiddelde kostprijs om een woning energiezuinig te maken, is sterk afhankelijk van de basiskwaliteit en doelkwaliteit van die woning, maar bedraagt al snel meerdere tienduizenden euro's, zeker als het gaat over een doorgedreven renovatie. Er werden door u en de vorige regering een aantal steunmaatregelen uitgewerkt. Wat blijkt nu? De mensen die die steun het meeste nodig hebben, doen daar te weinig een beroep op. En als er een beroep op wordt gedaan, volstaat het steunbedrag vaak niet. Wat gaat u doen om de steun en de maatregelen toe te leiden naar de mensen die die steun het meest nodig hebben?

Naast financiële middelen, vraagt verbouwen heel wat tijd en organisatiekracht. Mensen die al gebouwd of verbouwd hebben, zullen weten dat dit vaak niet over rozen gaat en dat het een bijzonder stresserende tijd is, met heel wat gedoe. Ook de gigantische papierwinkel is voor velen een drempel. Hoe wilt u de burger die wil renoveren beter ontzorgen?

Ten derde blijft in de huursector de zogenaamde split incentive een fundamenteel probleem, zowel bij huishuur als bij appartementen. Het komt erop neer dat de investeerder of de eigenaar de investeringen moet doen. Maar de baten zijn dan voor de huurder. Je zou kunnen zeggen dat de investeerder er weinig aan heeft. Al klopt dat natuurlijk niet, want het huis wordt beter. Een huis dat je niet onderhoudt of waarin je niet investeert, verliest zijn waarde. We weten dus wel dat dat op zich een valse discussie is. Maar toch is die split incentive een belangrijke

belemmering voor veel mensen. Welke maatregelen wilt u nemen om dit probleem het hoofd te bieden?

De olifant in de kamer is de vrijwilligheid, waar renovatieactiviteiten onderhevig aan zijn. U weet dat een renovatieverplichting de verkoopprijs van slechte woningen naar een eerlijker, een lager niveau brengt, want nu worden slechte huizen veel te duur verkocht. Dat geeft nieuwe eigenaars – vaak jonge of oudere alleenstaanden of jonge koppels – ruimte om te innoveren. Waarom hebt u, in tegenstelling tot wat in het ontwerp stond, de renovatieverplichting op sleutelmomenten niet behouden in de definitieve plannen? Want niet alleen wij, maar ook de specialisten zijn ervan overtuigd dat dat een echte gamechanger zou kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het is een vrij lange vraag, maar na de eerste vraag voel ik mij daar niet meer zo schuldig over, eigenlijk.

Collega's, de renovatie van woningen is een gigantische uitdaging, maar ook een gigantische opportuniteit, zowel voor het klimaat, de economie als voor de portemonnee van de mensen. Het kwam ook recent nog eens naar boven in die interessante reeks van De Standaard over de haalbaarheid van de klimaatdoelstellingen voor 2030.

We hebben inderdaad een sterk verouderd woningenpark. Er zijn al heel wat inspanningen gebeurd in het verleden, ook door uw voorgangers, minister. Maar we moeten vaststellen dat we er nog niet zijn. Om ervoor te zorgen dat elke woning in Vlaanderen in 2050 minstens een energielabel A heeft, moeten we 80.000 tot 100.000 woningen per jaar renoveren of vervangen door nieuwbouw. In De Standaard rekende men uit dat dat neerkomt op 11 woningen per uur.

De oorzaak van de huidige lage of lagere renovatiegraad ligt in een samenspel van een aantal drempels, zowel financieel als niet-financieel. De gemiddelde renovatiekost om een woning 2050-proof te maken wordt door Steunpunt Wonen berekend op ongeveer 55.000 euro. Het zijn bovendien de meest kwetsbare eigenaars, de meest kwetsbare mensen, die wonen in de slechtst geïsoleerde en meest energieverblindende woningen. Daar loopt de renovatiekost al gauw op tot gemiddeld 64.000 euro. De auteurs van de studie concluderen dat het deze groep is waar de overheid haar middelen prioritair op moet richten. Men raadt aan om ook in renovatiebegeleiding te voorzien voor zwakkere groepen, in het bijzonder ouderen, en die verder uit te bouwen.

Mensen met renovatieplannen hebben nu al vaak recht op heel wat premies en andere mogelijkheden qua ondersteuning, zowel fiscaal als qua financiering. Maar we moeten vaststellen dat dat soms een complex kluwen is, en dat bij velen het gevoel bestaat, ook bij hoogopgeleide jonge mensen, dat het te complex is, en dat het sop de kool niet waard is. Het initiatief dat u met uw collega, minister Diependaele, hebt genomen om tot een eengemaakte woningrenovatiepremie te komen is alvast een heel belangrijke stap en is zeer welkom om ervoor te zorgen dat er eenvoud en duidelijkheid komt in het ondersteuningssysteem.

Een laatste niet onbelangrijke remmende factor voor de renovatiegraad is de capaciteit in de bouwsector. Zullen we genoeg mensen vinden om 95.000 woningen per jaar te renoveren, rekening houdend met het feit dat we in alle relanceplannen van alle overheden incentives verwerken om in de hele brede bouwsector investeringen aan te zwengelen?

Minister, zult u in het licht van de aankomende verhoogde doelstellingen voor 2030 extra maatregelen nemen om de uitstoot door de bouwsector aan te pakken?

Zult u die eengemaakte woningrenovatiepremie met minister Diependaele tegen 2022 uitwerken? Kunt u een stand van zaken geven bij de operationalisering ervan?

Hoe zult u de financieringsmogelijkheden voor de meest kwetsbare eigenaars vergroten, en ervoor zorgen dat zij daar een beroep op kunnen doen?

Hoe zult u ervoor zorgen dat ook huurwoningen grondig worden gerenoveerd, zowel op het vlak van woningkwaliteit als op het vlak van energetische vereisten? Dat is die split incentive waar collega Danen naar verwees.

Renovaties van appartementsgebouwen verlopen ook moeizaam. Hebt u specifieke initiatieven om deze problemen te verhelpen?

Welke maatregelen zult u nemen om de bemiddelde groep mensen die nu al volop renoveert, ertoe aan te zetten een groter deel van hun budget te besteden aan energetische ingrepen, in de plaats van bijvoorbeeld een duurder keuken of badkamer te installeren?

Welke rol ziet u voor de Energiehuizen? Hoe evalueert u de uitbereiding van het takenpakket van de Energiehuizen en de samenwerking met de woonloketten? Welke rol ziet u voor de renovatiecoaches?

In 2021 zouden proefprojecten worden opgestart met thermografische foto's, om op die manier sensibiliserend te kunnen werken ten aanzien van de eigenaars van slecht geïsoleerde woningen. Kunt u toelichting geven bij dit initiatief en de timing ervan?

Welke rol ziet u voor de lokale besturen en het middenveld? Hoe zult u die collectieve bottom-upinitiatieven voor renovatie beter ondersteunen?

Kunt u er mee voor zorgen dat er voldoende handen zijn om de renovatieambitie in de bouwsector waar te maken? Dat zal iets zijn wat u in overleg met uw collega's Weyts en Crevits en met de sector zult moeten doen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, het is zeer terecht dat dit vaak in de commissie aan bod komt, en dat daar ook veel vragen over worden gesteld. Het beste wat we kunnen doen inzake energie is onze woningen zo goed mogelijk isoleren, zodat er zo weinig mogelijk energie verloren gaat. Daarom heeft De Vlaamse Regering ongeveer 400 miljoen euro vrijgemaakt om alles op alles te zetten om woningen zo goed mogelijk te isoleren. We hebben dus dat budget. Verschillende collega's zeiden al dat het belangrijk is dat dat budget ook bij de mensen terecht komt die aan het renoveren zijn, ook bij beschermde afnemers. Want we moeten vooral vermijden dat de vrijgemaakte en voorziene middelen voor renovatie niet tot bij de doelgroep komen omdat de mensen niet weten hoe ze eraan moeten beginnen.

We hebben recent nog een aantal andere maatregelen genomen, naast de bestaande verhoogde premies voor beschermde afnemers, de gratis energiescan, de renteloze energielening en de huur- en isolatiepremie. En dit jaar en volgend jaar worden de isolatiepremie's bij asbestverwijdering verhoogd met 8 euro per vierkante meter. Voor mensen die uitsluitend nachttarief hebben, hebben we ook verhoogde premies voorzien voor de isolatie van daken, vloeren, muren enzovoort.

Voor kansarme eigenaars hebben we het Noodkoopfonds, dat OCMW's toelaat om middelen te voorzien. We hebben in de eerste call een bedrag van 7,7 miljoen euro kunnen vrijmaken. Voor dit jaar en volgend jaar hebben we nog eens 20 miljoen euro gereserveerd. Maar voor die bijkomende middelen is het natuurlijk belangrijk

dat we het OCMW een zekere reflex aanleren. Zij moeten die eigenaars ook doorverwijzen naar dat Noodkoopfonds, want ik denk dat dat nog veel te weinig gekend is. Het zou heel jammer zijn dat de gereserveerde middelen niet tot bij die doelgroep komen. Daar is al contact gelegd met de federale collega's. We gaan ook kijken hoe we die OCMW's daar verder op kunnen laten toezien.

Beschermd afnemers zijn een prioritaire doelgroep om in aanmerking te komen voor een energielening. De premie voor de vervanging van een stookolieketel is voor hen verhoogd tot 2500 euro.

Het belangrijkste is, zoals collega Danen en Bothuyne zeiden, het eengemaakte loket met een overkoepelende woningrenovatiepremie. De principiële beslissing is genomen en zit nu bij de Raad van State. Daarna komt ze terug naar de regering. De twee administraties zijn volop bezig met IT en het organisatorische werk. We hopen om, als alles loopt zoals het moet lopen, dit in de loop van volgend jaar in te brengen zodat we de mensen kunnen ontlasten in hun zoektocht en de paperassen. Dan kan men één vraag stellen aan één loket zodat het vlotter kan gaan.

De werkgroep van de Vlaamse administratie is daar volop mee bezig. Automatisering en hergebruik van beschikbare informatie zullen het aanvraagproces slanker, sneller en aantrekkelijker maken. Naar aanleiding van deze integratie worden de woon- en energieloketten ook verder gestroomlijnd en versterkt.

Er zijn ook de Energiehuizen die de nodige informatie bij de mensen brengen. Dit voorjaar zal ik ook een call lanceren met als doel het opzetten van een pool van twintig opgeleide renovatiecoaches die de burger eerstelijnsrenovatieadvies en begeleiding zullen aanbieden. We beginnen met twintig coaches en in de loop van de jaren kunnen we zien hoe dit evolueert. Ze komen dus naast datgene wat de energiehuizen nu ook al doen.

Ik geef nog graag mee dat we ook met de instrumenten woningpas en het vernieuwde energieprestatiecertificaat (EPC) de burger ontzorgen. Zo werden in 2020 in de woningpas de beschikbare premies toegevoegd. Sinds kort kan de eigenaar ook het energielabel zelf berekenen, energiewinsten van maatregelen inschatten, de historiek zien van uitgekeerde energiepremie's en uitgevoerde renovatiewerken zelf toevoegen. Ik wil ook overwegen of het niet nuttig is om voor makelaars een opleiding te voorzien vanuit onze diensten zodat zij op een goede manier alle informatie over premies kunnen overbrengen op het moment van de verkoop. Ik had laatst een gesprek met iemand die een huis had gekocht en dat wou renoveren. Ze wist niet dat die premies en de renteloze lening bestonden, maar dankzij de makelaar die de rondgang deed, was ze op de hoogte. Het is dus belangrijk om op het moment van de verkoop de mensen goed te informeren. Ik ben dus die opleiding voor makelaars en voor iedereen in de sector aan het bekijken zodat zij die informatie verder kunnen verspreiden.

In het kader van de Vlaamse Wooncode gelden nu al minimale normen in de huursector. Omdat ook huurders recht hebben op een comfortabele en energiezuinige woning, werkt collega Diependaele aan een geleidelijke verstrenging van de maximale EPC-score.

In 2021 zal de Europese Commissie de EPBD-richtlijn (Energy Performance Building Directive) herzien. In dat verband werd in het kader van het Renovation Wave-initiatief al aangekondigd dat de Europese Commissie, naast een strengere verplichting voor de opmaak van EPC's, zal voorstellen om gefaseerd minimale normen voor energieprestaties voor bestaande gebouwen in te voeren.

Collega Danen verwijst ook naar de energieverplichting. U weet dat we zo veel mogelijk gaan voor een stimulerende aanpak. Ik wil volgend jaar ook het éénloket

klaar hebben, net zoals het renteloos renovatiekrediet en de EPC-labelpremie. Het zou niet slecht zijn om dat op een bepaald moment te evalueren. Als men ziet dat het niet vooruitgaat, ondanks de vele maatregelen die men neemt, zowel financiële als ontzorgende, dan moet men dat als beleidsmaker nog eens goed bekijken. We volgen de evolutie op, maar het is wel goed dat volgend jaar alles al klaar zal zijn wat ondersteuning en voorbereiding betreft. We moeten dit jaar de stimulerende aanpak goed verderzetten en nagaan wat het resultaat is.

Collega Bothuyne, voor Vlaanderen geldt tot nader order de broeikasgasreductiedoelstelling van 35 procent. Het is ook zo opgenomen in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP). We komen wel van ver. We moesten tegen 2020 15 procent reduceren maar we hebben maar 3 procent gereduceerd. We moeten de volgende tien jaar dus heel veel doen: min 35 procent.

U hebt ook gelijk dat het bij appartementsgebouwen moeizaam verloopt. We merken dat vooral aan de boodschappen die we krijgen vanuit de steden. Voor de ondersteuning van de opmaak van een masterplan BENOvatie dat de Vereniging van Mede-Eigenaars (VME) en syndicus begeleidt bij de renovatie van grote appartementsgebouwen, lanceer ik dit jaar een pilootcall. Voor diezelfde doelgroep onderzoekt het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) samen met de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) de mogelijke lancering voor een publiek-privaat rollend fonds voor de renovatie van appartementen, zodat de looptijd van VME-kredieten kan worden verlengd van tien tot twintig of dertig jaar, en kan een voorstel voor een proof-of-conceptproject worden uitgewerkt. Er komt dus dit jaar nog een call voor de renovatie van appartementsgebouwen.

Dan kom ik tot de proefprojecten rond de thermografische foto's. Thermografische beelden visualiseren de warmteverliezen op een laagdrempelige manier en kunnen wellicht heel wat mensen mee ondersteunen richting een renovatiebeslissing. Een aantal Vlaamse gemeenten heeft in het verleden kaarten met thermografische luchtfoto's opgemaakt en stelt die ter beschikking van de inwoners. Ook Fluvius wil voor het hele Vlaamse grondgebied thermografische luchtfoto's opmaken en beschikbaar stellen. Omdat de combinatie van dakenscans en gevelscans de thermische verliezen via dak en voorgevel op laagdrempelige manier duidelijk maken, willen we ook een fijnmazig aanbod aan thermografische foto's van daken en gevels realiseren en het gebruik ervan inbedden in de dienstverlening van de Energiehuizen en het eengemaakt woon- en energieloket. Het komt er dus aan. We starten met proefprojecten in regio's met een goed uitgebouwd lokaal dienstverleningsaanbod rond energierenovatie. Na positieve evaluatie van de proefprojecten kan de uitrol verder worden veralgemeend. De call is in voorbereiding en zal samen met die voor het opzetten van een pool van renovatiecoaches worden gelanceerd.

Lokale besturen staan dicht bij de burger en velen hebben dit opgenomen in hun lokaal klimaatplan. De Vlaamse Regering heeft een expertisenetwerk opgericht om de lokale besturen daarin te ondersteunen. Het Netwerk Klimaat ging officieel van start op 4 december 2020 en is opgericht ter ondersteuning van de lokale besturen.

Minister Somers werkt ook aan een lokaal energie- en klimaatpact tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Ook daar zit heel wat in met betrekking tot collectieve renovaties. Zo zijn er lokale besturen die bijvoorbeeld per wijk willen renoveren. Daarin zit ook een verhoging van de bestaande burenpremie die moet bijdragen aan de effectieve realisatie van bijkomende collectieve energetische renovaties. De burenpremie is ook verhoogd en wordt aan het lokaal klimaatplan van minister Somers toegevoegd.

Er is de terechte bezorgdheid van de heer Bothuyne over het vermijden van het tekort aan arbeidskrachten in de bouwsector. Dat dreigt inderdaad een rem te

worden op de implementatie van de renovatiestrategie. Er zal heel wat werk op ons afkomen. De ministers van Werk en Onderwijs zijn een actieplan aan het voorbereiden op het niveau van het Vlaams Bouwoverlegcomité. Dit actieplan moet nog verder uitgewerkt worden in de komende maanden. Het departement Onderwijs is door de Vlaamse Regering aangeduid als trekker voor de opmaak van dit actieplan.

Het renoveren van woningen verschilt vandaag heel erg in vergelijking met vijftien jaar geleden. Ik sta er zelf versteld van. Ik denk dan altijd aan bakstenen, zagen, en weet ik wat nog. Het is enorm veranderd. Er is heel veel technologie en er zijn heel veel nieuwe innovatieve zaken. We moeten jongeren die geïnteresseerd zijn in techniek er absoluut warm voor maken om die opleidingen te volgen. Aangezien we een heel oud gebouwenpatrimonium hebben, is de verwachting dat er heel veel gerenoveerd zal worden. We zullen dus alle arbeidskrachten nodig hebben. Er zijn misschien ook mensen die van job willen wisselen of mensen die door corona zonder job zijn gevallen. We moeten dat actieplan echt goed trekken. Werken in de bouw is niet meer zoals vroeger. We moeten het op een aantrekkelijke manier brengen om op die manier arbeidskrachten te voorzien.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik wil aansluiten bij wat u net hebt gezegd. We hebben in de bouw iedereen nodig en kunnen iedereen een heel nuttige job geven, van mensen die louter het uitvoerende werk doen – wat nodig en nuttig is – tot hoogtechnologische ingenieurs en alles ertussenin. De bouw daagt bijzonder uit en we moeten onze jongeren daarop voorbereiden en hun laten zien dat het echt wel interessant is. Zoals u zei, is het niet meer zoals vroeger, met troffel en bakstenen en wat cement maken. Dat is ook nog nodig, maar dat is de minderheid. Het is veel meer dan dat. Het is ook heel erg boeiend. Veel renovatiewerken zijn bijzonder uitdagend en mensen kunnen daar intellectuele bevrediging in vinden door echt mooie dingen te creëren.

U hebt heel uitgebreid geantwoord en ik heb weinig bijkomende vragen.

U zegt dat we op een bepaald moment misschien moeten evalueren. Ik denk dat dat echt nodig is. Kunt u daarover een indicatie van een tijdsplan geven? Zoals u weet, moeten we tienduizenden woningen per jaar renoveren. We zitten daar momenteel nog helemaal niet aan. U zult allicht zeggen dat de maatregelen nog maar net in gebruik zijn en dat het moeilijk is om dat nu al te bepalen, maar het komt natuurlijk wel. Wanneer wilt u wel evalueren en mogelijk bijsturen?

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Er waren veel vragen, maar ook heel veel antwoorden, en dat is goed. Het is een teken dat het beleid deze uitdaging heel serieus neemt. Het is ook een grote uitdaging. De renovatie van onze woningen zal bijzonder veel gezinnen, bijzonder veel actoren die ... (*onverstaanbaar*). Er worden belangrijke stappen gezet in het wegwerken van financiële drempels en niet-financiële drempels, zoals het aanstellen van renovatiecoaches, opleidingen, enzovoort.

Ik heb nog een bijkomende vraag met betrekking tot de opleiding. Het is goed dat u de makelaars zult betrekken. Er zijn echter nog actoren die heel relevant zijn en contact hebben met mensen die een woning willen verwerven of verbouwen. Ik denk uiteraard aan architecten. Het lijkt misschien logisch dat zij op de hoogte zijn van alle renovatietechnieken, maar misschien niet van alle ondersteuningsinstrumenten. Denk ook aan de diensten stedenbouw van de lokale besturen en de energiedeskundigen die labels uitdelen en woningen beoordelen. Ze moeten op de

hoogte zijn van het steuninstrumentarium dat wordt vernieuwd om het zo tot bij de mensen te kunnen brengen. Dat is bijzonder belangrijk.

Met betrekking tot de energielening vraagt CD&V al vele jaren om stappen vooruit te zetten. We zijn blij dat deze regering daar werk van maakt. De uitbreiding van de renteloze lening is een zeer goede zaak. Misschien kan het ook een idee zijn, als we richting appartementen kijken, om gebundelde energieleningen toe te staan. Voor een wooncomplex van tien appartementen, zouden dan meteen tien gebundelde energieleningen renteloos tot 60.000 euro ter beschikking kunnen worden gesteld, om op die manier een complex in één keer aan te pakken. Nu zijn alle energieleningen individueel aan te vragen en toe te kennen. Door het instrument gebundeld ter beschikking te stellen, kunnen we een boost geven aan het renoveren van bijvoorbeeld appartementen.

We zouden nog heel veel vragen kunnen stellen, maar ik zal het hierbij houden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik dank de collega's voor de uitgebreide vragen en de minister voor de uitgebreide antwoorden, maar ik heb in deze discussie heel erg het gevoel te kijken naar een loper op een loopband: er gaat heel veel energie verloren, er wordt heel veel intensiteit gecreëerd, maar fel vooruit gaat het niet.

Ik heb een heel specifieke vraag over cijfers. Er is al een paar keer allusie op gemaakt. De renovatiegraad moet immens omhoog wanneer we de doelstellingen willen bereiken. Wanneer en op welke manier kunnen we cijfers krijgen over de evolutie van de renovatiegraad van woningen en appartementen in Vlaanderen? Welk target zult u gebruiken bij de evaluatie die u aankondigt? Ik ben ervan overtuigd, en ik heb het al meermaals gezegd, dat de meest efficiënte maatregelen om ervoor te zorgen dat de renovatiegraad omhooggaat, net die zijn die de regering niet wil nemen of zelfs heeft afgeschaft. Het voorbije jaar, mede door corona, hebben nogal wat mensen woningen gekocht, eerder landelijke woningen. Mensen waren op zoek naar een woning met een tuin. Die prijzen zijn geweldig gestegen en mensen hebben dus een pak meer betaald. Als er nog altijd een renovatieverplichting was geweest, dan was die prijsstijging minder groot geweest en was het aantal renovaties, dankzij de golf van verkopen, met een ruk omhooggegaan. Die kans heeft deze Vlaamse Regering laten liggen, precies door de renovatieverplichting af te schaffen.

Dat was heel leuk voor wie woningen op het platteland wilde verkopen. Zij hebben daar dankzij COVID-19 goed aan verdiend. Dat is leuk geweest, maar de renovatiegraad heeft het niet veel geholpen. Het blijft natuurlijk een essentieel gegeven dat de meerwaarde of de winst die kan worden geboekt met grote investeringen in woningen die nu al vrij goed zijn geïsoleerd en uitgerust zeer klein is. De woningen die slecht zijn geïsoleerd en die niet zijn gerenoveerd, worden meestal bewoond door mensen die niet de middelen voor een grote renovatie hebben.

Minister, ik herhaal nog eens de twee maatregelen die u zult moeten nemen. Ten eerste is dat een collectieve prefinanciering van renovaties en ten tweede is dat een renovatieverplichting. Dan zult u de cijfers omhoog zien gaan. Mijn concrete vraag is wanneer we dit zullen evalueren en op basis van welke doelstellingen u dat zult doen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijnheer Tobback, ik wil u bijtreden. Er zijn maatregelen voor mensen die het heel goed kunnen betalen en er zijn maatregelen als het Noodkoopfonds, maar een grote groep mensen zit daartussenin en heeft het financieel niet zo gemakkelijk. Voor de banken moeten ze 20 procent aan eigen

kapitaal neerleggen en naderhand moeten ze renoveren. Dat is voor velen te veel, maar dat zijn de woningen waarmee we het beste resultaat kunnen halen en waarmee de grootste opgang in de cijfers kan worden gehaald.

Mijnheer Bothuyme, u had het over vakmensen. Dat klopt, want ook voor hen die het willen doen, is het niet altijd evident te weten wat moet gebeuren of de technische onderlegdheid te hebben om dit te controleren. Er zijn op de markt cowboys, aannemers die er met hun pet naar gooien en geen degelijk werk leveren. De weinige centen die mensen hieraan kunnen besteden, wensen ze dan ook goed te besteden.

Het is een zaak jonge mensen op te leiden, maar er zijn ook nog oudere vakmensen die wat minder mee zijn geëvolueerd. Ook zij moeten mee met de nieuwste technieken, maar dat is niet zo eenvoudig. Meestal zitten ze dertig of veertig jaar in het vak, maar ze moeten mee met de nieuwe trend en een goede oplossing bieden aan de mensen die hierom vragen. Er moet de nodige zorg zijn om de mensen die al langer in het vak zitten bij te scholen, zodat ze de nieuwste technieken meekrijgen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Tobback, mijnheer Danen, het is een interessante vraag om uitleg die bewijst dat deze Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur vooral inzet op renovatie en op minder energie verbruiken. Wat jullie opmerkingen over de renovatieverplichting betreft, wil ik nog eens duidelijk stellen waarom we daar niet op zijn ingegaan en waarom we de renovatieverplichting hebben ingetrokken.

Er was sprake van een aantal limitatieve maatregelen. In bepaalde types van wooneenheden, zoals appartementen, waren die limitatieve verplichtingen bijna onmogelijk uit te voeren. Zo moest bijvoorbeeld iets met de gevel worden gedaan, maar wie in een appartement woont, kan niets met de gevel doen, want hij is maar voor een gedeelte eigenaar van het hele complex.

Om die reden hebben we beslist met een renovatiestimulatie te werken. We kunnen zien hoe het loopt en als het niet goed loopt, ga ik ermee akkoord dat we misschien andere maatregelen moeten invoeren. Het werken met limitatieve maatregelen waaruit een keuze moet worden gemaakt, is een systeem dat absoluut niet kan werken.

Wat ik wel zie is dat mensen die in een appartement wonen door de veelheid aan maatregelen soms wel in renovaties geïnteresseerd zijn, maar dat sommige investeringen enkel kunnen gebeuren indien alle mede-eigenaars akkoord gaan en daar wringt soms het schoentje. Het gaat niet enkel om de syndicus. We moeten hier eens over nadenken. Hoe kunnen we de mede-eigenaars stimuleren om tot een gemeenschappelijk akkoord te komen om bepaalde zaken te laten uitvoeren? Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dit jaar voeren we de renovatieverplichting voor de niet-residentiële woningen in. We hebben afgesproken dat daarvoor een verplichting geldt. Vaak gaat het om grotere oppervlaktes. We moeten goed bekijken in welke richting dit gaat, maar het is een goede zaak.

Wat de andere woningen betreft, gaan we in eerste instantie voor een stimulerende aanpak. Er zijn voor- en tegenstanders, maar wat we ook doen, we moeten sowieso eerst alles op alles zetten om het renovatieloket en het energieloket goed samen te voegen, zodat alles eenvoudig wordt. Het is mogelijk dat later een verplichting

of wat dan ook wordt ingevoerd, maar eerst moeten we ervoor zorgen dat de diensten goed werken. Dat éénloket volgend jaar is voor mij essentieel. We voorzien in een budget van 400 miljoen euro voor alles wat met renovatie te maken heeft. We moeten ervoor zorgen dat er voldoende arbeidskrachten zijn. Er komt een actieplan aan en we hebben een netwerk opgericht om de lokale besturen te ontzorgen. Voor particulieren komen daar nog de renovatiemedewerkers en het Energiehuis bij.

Ik wil dit uiteraard evalueren. We zitten nu jaarlijks aan ongeveer 60.000 woningrenovaties waarvoor minstens een maatregel wordt genomen. In het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 is het de bedoeling naar 95.000 woningen te gaan. Dat is een forse stijging. Eind 2022 zijn we ongeveer anderhalf jaar bezig. Ik kan me voorstellen dat we dan nakijken hoe ver we staan, of bijkomend nog iets moet gebeuren, wat werkt en wat niet werkt. Dan kunnen we tot bijkomende maatregelen komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat het sowieso goed is hierover binnen een half jaar of een jaar hoorzittingen te houden en te zien welke zaken al dan niet werken. Ik denk dat dit een goed idee is. Ik ben blij dat u dit wilt evalueren. U hebt een perspectief voor 2022 gegeven. Dat is op zich een goed idee. U hebt gezegd dat er mensen zijn die voor en tegen de verplichtingen zijn. Ik stel vooral vast dat de specialisten voor een verplichting waren en dat veel politici van meerderheidspartijen tegen een verplichting waren. Dat is het schema dat ik zie. Ik denk dat we naar een verplichting moeten gaan en ik ben blij dat u die deur nu al op een kier hebt gezet. Ik ben hoopvol.

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): De uitdaging op het vlak van renovatie is gigantisch en ik denk dat de voorstelling fout is dat een maatregel, zoals een verplichting of een collectief financieringsvehikel, de oplossing zal bieden. Dat mensen worden verplicht te renoveren, betekent niet dat ze dit ook kunnen of dat ze het optimaal zullen doen. Ik denk dat een mix van maatregelen nodig is.

De Vlaamse Regering zet belangrijke stappen vooruit. Voor de financiering is er een eengemaakte en versterkte premie. We komen uit een tijd waarin er meer ideeën waren over de afbouw dan over de versterking van premies. Er is ontzorging door de renovatiecoaches en door de samenwerking met het middenveld en met de mensen die op het terrein actief zijn, zoals makelaars, architecten, notarissen en lokale besturen. Er worden veel nuttige stappen gezet en het is belangrijk dit permanent te evalueren en, waar nodig, eventueel bij te sturen. De uitdaging is groot genoeg om ervoor te zorgen dat we de komende maanden en jaren alle nuttige initiatieven nodig zullen hebben.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de inplanting van windmolens in natuurgebied – 1903 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Er loopt een openbaar onderzoek naar de inplanting van een windmolenpark op het grondgebied van de gemeenten Beernem

en Oostkamp in West-Vlaanderen. De laatste twee jaar werden al twee grote projecten in Beernem afgevoerd na protest van buurtbewoners. Het is ook de zoveelste keer dat dat hier in de commissie passeert, bewoners die die lelijke windmolens niet willen.

Het nieuwe dossier werd ingediend door Windkracht Vlaanderen en Luminus. Men wil zes windturbines met een tiphoogte van tweehonderd meter inplanten in agrarisch gebied. Twee van die windmolens zouden in een pas erkend natuurreservaat van Natuurpunt terecht komen.

Natuurpunt stelt zichzelf tot doel om waardevol en kwetsbaar natuurgebied te beschermen. De organisatie beheert meer dan 25.000 hectare Vlaamse natuur in 500 verschillende natuurgebieden. Natuurpunt maakt voor de aankoop van gronden onder meer gebruik van het voorkeurecht voor natuur. De organisatie verkrijgt eveneens subsidies van de Vlaamse overheid om natuurgebieden te ontwikkelen. De vraag rijst echter hoe Natuurpunt haar doelstelling om kwetsbare en bedreigde natuur te beschermen in overeenstemming kan brengen met het verlenen van opstalrechten aan windmolenbouwers in het gebied dat ze beweert te willen beschermen. Dat de organisatie, ten koste van het landschap en de natuur die ze beheert, daarbovenop nog eens gelden zou incasseren voor het verlenen van opstalrechten voor windturbines doet twijfels rijzen over haar oprechte bekommernis over kwetsbare natuur in Vlaanderen.

Minister, wat is uw visie op dit dossier? Bent u van oordeel dat Natuurpunt vzw hier voorbijgaat aan haar kerndoelstelling om kwetsbaar natuurgebied te beschermen, te ontwikkelen en te beheren?

Wat is uw algemene visie op het inplanten van windturbines in de buurt van of in kwetsbaar natuurgebied?

Toont dit dossier volgens u niet aan dat er dringend werk gemaakt dient te worden van afgebakende planlocaties voor de inplanting van windturbines in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: U verwijst inderdaad naar de aanvraag die via het Omgevingsloket werd ingediend als dossier, waarvoor ik ook optreed als vergunningverlenende overheid. Het dossier is nog in behandeling, dus ik kan nog niet vooruitlopen op de beslissing. Ik doe dat bij geen enkel dossier, dus ik ga dat ook hier niet doen.

U vraagt naar mijn visie op het inplanten van windturbines in de buurt van of in kwetsbaar natuurgebied. Dat is natuurlijk niet evident. Maar we hebben wel instrumenten om na te gaan of zo'n inplanting kan of niet. We zijn daar ook redelijk streng in. In het kader van een vergunningsaanvraag wordt beoordeeld of de bouw en uitbating van windturbines niet zal leiden tot negatieve effecten op de natuurwaarden en de aanwezige fauna en flora. We hebben verschillende wettelijke instrumenten die worden getoetst bij zo'n dossier. Er is de natuurtoets, waarbij wordt geoordeeld of er vermijdbare schade kan optreden. Ten tweede hebben we de VEN-toets (Vlaams Ecologisch Netwerk), waar we oordelen of er onherstelbare schade kan optreden aan een beschermd VEN-gebied. Ten slotte is er de habitattoets, om te oordelen of er significante effecten kunnen optreden aan een speciale beschermingszone.

We hebben nog niet zolang geleden een dossier gehad, en we hebben dat geweigerd. Het ging ook over een windturbine, op een locatie waar er een opstijg-route was van trekvogels. Dat was een afweging die we moesten maken, want de aanvraag werd eigenlijk door een collectief ingediend. Heel wat burgers hadden zich verenigd, samen met de lokale besturen, om dat in te dienen. We moesten toen die afweging maken. We hebben toen beslist dat het daar niet kon. We hebben

dus wel degelijk verschillende wettelijke instrumenten om af te toetsen. We gaan daar zeer voorzichtig mee om. Want eenmaal er schade is, is het zeer moeilijk om die schade in het natuurgebied te herstellen. Dat vind ik wel belangrijk.

U vroeg ten slotte of we de implanting van windturbines regelen via planning dan wel via vergunningen. Dat lijkt mij in de praktijk op het terrein niet zoveel verschil uit te maken. In beide gevallen worden er processen gevolgd om de impact op omgeving, milieueffecten en natuur te bestuderen.

De regelgeving voorziet thans al in mogelijkheden om windturbines in te planten, bijvoorbeeld in industriegebieden, havengebieden, enzovoort. Zo zijn grootschalige planprocedures niet noodzakelijk. In een aantal specifieke gevallen kan er wel een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) worden opgemaakt. Het hangt er dus van af. We moeten wel weten dat als we verplicht planprocessen gaan doen, je daar wel veel tijd in moet investeren.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik betreur het een beetje dat u niet wilt antwoorden op mijn eerste vraag over Natuurpunt. Want het is toch zeer frappant wat hier gebeurt: een organisatie die zegt dat ze de Vlaamse natuur wil beschermen, zou toelaten dat er van die gigantische windturbines worden gebouwd midden in onze Vlaamse natuur. Ik zie u vaak zeer trots pronken in de media en op de sociale media, terecht overigens, met het aanplanten van bossen. U zet zich terecht in voor de natuur in Vlaanderen. Maar dit staat daar toch volledig haaks op, zou ik zeggen?

U somt allerlei instrumenten op, met een natuurtoets en een habitattoets. We moeten dat natuurlijk nog afwachten, maar blijkbaar is dat onvoldoende? Ik zou er misschien nog een toets aan willen toevoegen, wat dacht je van een landschapstoets? Want die windmolens zullen dan volgens die habitattoetsen en natuurtoetsen zagezegd geen schade berokkenen, ze berokkenen sowieso wel schade aan wat het oog ziet, en wat wij moeten, kunnen of willen verstaan onder natuur. Zo'n windmolen is een gigantische betonnen sokkel, een gigantische metalen constructie. Dat past gewoon niet in het Vlaamse landschap en in de Vlaamse natuur. En dat dreigt hier wel te gebeuren: twee windmolens van tweehonderd meter tiphoogte komen straks in een erkend natuurreservaat van Natuurpunt.

Minister, ik zou toch nog eens willen vragen of u denkt dat de instrumenten die er zijn, die u hebt opgesomd, voldoende zijn om zo iets te voorkomen. Want ik rijd vaak in Vlaanderen rond met mijn wagen, en ik zie vaak windmolens. Ik zie hoe die het landschap vervuilen. Die instrumenten voldoen dus helemaal niet om zo'n verschrikkelijke vervuiling van onze natuur en ons landschap te voorkomen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ga niet in op het concrete dossier, al ken ik het dossier toevallig ook een beetje. Ik stel vast dat windmolens heel vaak een bron van conflict zijn. Buurtbewoners worden tegen elkaar opgezet, er is veel gedoe rond windmolens. En ik denk dat dat niet altijd zo hoeft te zijn. Minister, ik neem aan dat u regelmatig overlegt met de windmolensector. Kunt u bekijken hoe we wat los kunnen komen van dat conflictueuze, dat gepolariseerde model? Want niemand is daarbij gebaat. Dat is één zaak. Wilt u dat doen of doet u dat al? Welke instrumenten denkt u daarvoor te kunnen vinden?

Het lijkt mij ook zo dat er in Vlaanderen plaatsen zijn die meer en minder geschikt zijn voor windmolens. Denkt u eraan om naar een betere afbakening van zones te gaan, waar je dan bijna zeker windmolens kunt realiseren, en zones waar dat veel minder aan de orde is?

Ik stel vast dat investeerders vaak heel veel geld steken in plannen en studies en in buurtvergaderingen om uiteindelijk, na een jarenlange procedureslag, van een kale reis thuis te komen. Daar wint eigenlijk ook niemand bij.

Minister, wilt u decretale initiatieven rond planning nemen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Volgens collega Danen is een van de oplossingen meer coöperatief gaan werken, maar ik ben er niet van overtuigd dat dat een mogelijke oplossing zal zijn. Een mogelijke oplossing is volgens mij opnieuw overstappen naar een afstandsregel. Ik heb gisteren nog zo'n dossier gekregen: 270 meter tussen een windmolen van 180 meter hoog en de bebouwing, dat klopt niet. Het mag nog een perfecte windstille molen zijn die ook nog wordt uitgeschakeld als er slagschaduw is, maar geluid is ook iets dat gevoelsmatig is en niet exact. Je kunt zeggen dat decibels decibels zijn, maar voor de ene is het storender dan voor de andere. Als men een minimumafstand bepaalt in functie van de hoogte en de dichtstbijzijnde bebouwing – zoals het vroeger was – dan geeft men aan de mensen al meer houvast. Ik denk dat we er de mogelijkheid voor hebben. Het milieueffect-rapport (MER) moet worden hermaakt op basis van een uitspraak van het Europees Hof. Ik denk dat we dus perfect de mogelijkheid hebben om te onderzoeken of er niet opnieuw een vaste afstandsregel moet komen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik dank jullie voor jullie tussenkomsten.

Collega Danen, we weten dat we ruimtelijk een aantal initiatieven moeten nemen. In het Windplan komt de problematiek ook aan bod. We moeten voor een evenwichtige aanpak op meerdere fronten gaan. We moeten ook een aantal initiatieven nemen zoals een planologisch kader voor windturbines. Er komt ook een Vlaams beleidskader dat de ruimte bepaalt waar windenergie in Vlaanderen opportuun is. Er komt ook een evaluatie van het vergunningenbeleid voor windturbines. Er zitten in het Windplan een aantal zaken, vooral ruimtelijke, waar we nu werk van aan het maken zijn.

Men moet natuurlijk een draagvlak creëren, maar er zijn niet alleen lokale besturen en actiecomités, maar ook ontwikkelaars die vaak in beroep gaan omdat ze het dossier niet hebben gekregen. Ik hoop dat wat we in het Windplan vooropstellen voor een evenwichtige aanpak en wat we planologisch willen uitwerken, een deel van de oplossing kan zijn.

Wat we ook doen, is alle windturbines die aan hun einde zijn en bijvoorbeeld minder efficiënt zijn, vervangen. Zo moet je geen andere plaats innemen.

Collega Van Rooy, het is wel belangrijk dat we bij elke vergunning rekening houden met de impact van het landschap. In dit dossier heb ik de VEN-toets, de natuurtoets en de habitattoets genoemd. In alle dossiers van windturbines wordt er ook rekening gehouden met de impact op het landschap. Bij beschermde landschappen gebeuren er door Erfgoed ook nog bijzondere toetsen. Nog niet zolang geleden was er bijvoorbeeld een aanvraag in de buurt van de IJzertoren. We hebben dat geweigerd omdat er impact op het landschap was. We proberen er zo goed mogelijk rekening mee te houden.

Wat dit dossier betreft, het loopt nu. Ik kan nog niet vooruitlopen op de beslissing, maar er zal uiteraard rekening worden gehouden met alle elementen die ik heb gegeven.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik wil nog even herhalen wat ik daarnet ook heb gezegd. Als ik de trein of de wagen neem en door de rijke Vlaamse landschappen rij, dan merk ik dat de laatste jaren het aantal windmolens steeds is toegenomen. Zoals u wel hebt vernomen, ben ik daar totaal tegen. Ik vind het verschrikkelijk. U hebt gesproken over de landschapstoets en beschermde landschappen, maar ik zie dat niet in de openbare ruimte als ik erdoor rijd. Ik zie steeds meer van die spuuglelijke en steeds hogere en massalere windmolens die onze landschappen vervuilen. Die toets voldoet dus tot nader order niet.

U weet dat ik windenergie een achterlijke vorm van energieopwekking vind. Het is onbetrouwbaar en levert zeer weinig energie op in verhouding tot de grondstoffen die nodig zijn om zo'n ding te produceren. Het heeft een beperkte levensduur. Als ze dan toch moeten worden geplaatst, dan zijn er, wat mij betreft, maar twee plaatsen: een deel offshore en een deel in industriegebied, maar niet in onze Vlaamse landschappen en zeker niet in onze Vlaamse natuur en bossen. Het is toch te gek voor woorden. Rij maar eens door Duitsland en zie wat die windmolengekte daar heeft aangericht. Wie een groen hart heeft, kan toch alleen maar huilen om wat in het Duitse landschap te zien is. Laat het alstublieft hier ook niet zo worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verplichte installatie van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen in niet-residentiële gebouwen – 1998 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister, vanaf 11 maart zal bij een bouwaanvraag voor nieuwbouw of een ingrijpende renovatie van een niet-residentiële gebouw moeten worden aangetoond dat er minstens voorbereidingen worden getroffen voor de installatie van laadpunten voor elektrische voertuigen. Men zal dus ofwel reeds meerdere laadpunten voor elektrische voertuigen moeten voorzien, ofwel de aansluitpunten reeds moeten voorbereiden. Niet-residentiële gebouwen met meer dan tien parkeerplaatsen moeten worden uitgerust met minimaal twee laadpunten. Bovendien moeten er wachtbuizen of kabelgoten worden voorzien om minstens een kwart van de beschikbare parkeerplaatsen in de toekomst met een laadpunt te kunnen uitrusten.

De regelgeving zal in 2025 nog verstrengen. Vanaf 1 januari 2025 moet elk niet-residentiële gebouw met meer dan twintig parkeerplaatsen over minstens twee oplaadpunten beschikken. Die verplichting geldt dan voor alle bestaande gebouwen met meer dan twintig parkeerplaatsen, zonder dat het moet gaan om een nieuwbouw of een gebouw dat ingrijpend werd gerenoveerd.

Minister, wat zal de gemiddelde meerkost zijn van de verplichting voor een nieuwbouw en ingrijpende renovatie?

Kunnen de eigenaars van gebouwen die een laadpunt laten installeren een beroep doen op enig fiscaal voordeel?

Zullen niet-residentiële gebouwen met meer dan twintig parkeerplaatsen die niet over minstens twee oplaadpunten beschikken actief worden opgespoord? Zullen de eigenaars worden beboet indien ze niet voldoen aan de vereisten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Van Rooy, de elektrische mobiliteit zal er komen. We verwachten een grote omschakeling bij de bedrijfswagens. De sector is er klaar voor en het zal er sneller zijn dan we willen.

Het doel van deze verplichting is de kost van elektrische mobiliteit te verlagen en de introductie ervan te versnellen door proactief investeringen en aanpassingen te voorzien op het moment dat deze het minste kosten, namelijk bij nieuwbouw of een ingrijpende renovatie. Achteraf installeren kost heel veel.

De meerkosten van de verplichting voor een nieuwbouw of een ingrijpende renovatie zijn afhankelijk van zeer veel verschillende factoren. Is het parkeerterrein binnen of buiten gelegen? Hoeveel parkeerplaatsen zijn er, en daarmee gepaard gaande, hoeveel laadpunten en hoeveel bekabeling moet er worden voorzien? Er zijn hierover door de administratie nog geen gegevens verzameld. Het is bijgevolg op dit moment nog niet mogelijk om de gemiddelde meerkosten van de verplichting te geven. Als men die laadinfrastructuur nu niet voorziet: elektrische mobiliteit zal er komen, of je nu voor- of tegenstander bent, of je het nu wilt of niet. De bedrijven zullen de eerste schakel zijn. Als men dan aan het bouwen is, kan men ineens de infrastructuur voorzien. Alles wat je daarna moet doen, zal meer kosten.

Alle kosten van elektrische wagens, dus ook laadpalen, zijn voor ondernemingen 100 procent aftrekbaar in 2021.

In eerste instantie zal een sensibiliseringscampagne worden gevoerd via onder andere de sectorfederaties. Het is belangrijk om eerst te informeren, want als men het niet weet, kan men ook niets doen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, de manier waarop u spreekt over de fameuze elektrificatie die – ik herhaal mezelf – door de EU en de Green Deal door ieders strot wordt geramd, frappeert me toch. U zegt eigenlijk: “Doe het maar, want het moet. Het zal geld kosten, maar we weten niet hoeveel. Doe het toch maar, want als u het achteraf moet doen, zal het nog veel meer geld kosten.” Wat voor een verschrikkelijke boodschap is dat aan projectontwikkelaars, aan mensen die niet-residentiële gebouwen neerzetten zoals sporthallen? Wat voor een boodschap is dat nu? Wat voor een beleid is het om zoiets te verplichten, om mee te hollen in die verplichte elektrificatie? We weten allemaal vanwaar het komt: van die CO₂-dogmatiek waardoor nu ineens alle auto's elektrisch moeten worden. U zegt: “Het wordt verplicht, maar de meeste meerkosten zijn moeilijk te berekenen. We hebben het nog niet gedaan, want het hangt van verschillende factoren af. Of je het nu wilt of niet, het zal er komen. Doe het maar. U bent verplicht. Wij verplichten u om dat te doen.” Welke impact het zal hebben op de mensen die gebruikmaken van zo'n niet-residentiële gebouw – bijvoorbeeld mensen met een abonnement van een sportvereniging – zal men later wel zien.

Minister, ik vind het een verderfelijk antwoord. Daarnet hadden we het over de kostprijs van energie. We hebben het in deze commissie voortdurend over de meerkosten voor mensen. Alles kost altijd maar meer in plaats van minder. Nu weer de zoveelste verplichting die erbij komt in de elektrificatiewoede die door iedereen moet worden geslikt en waar de meerkosten van moeten worden gedragen. Men weet niet hoeveel, maar doe het maar, want achteraf zal het nog meer kosten. Het is ongelooflijk.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Collega Van Rooy, u staat bekend voor uw boosheid over ongeveer elk onderwerp dat in de commissie aan bod komt. Nu begrijp ik u niet echt. U bent een man die grote pleidooien houdt voor kerncentrales – hoe meer, hoe beter – en dus eigenlijk ook voor elektrificatie.

Vanuit uw fractie worden regelmatig vragen gesteld over bijvoorbeeld de luchtkwaliteit. De elektrificatie van ons transport speelt hier net op in. U wilt massaal investeren in kerncentrales heb ik altijd begrepen – ondanks het feit dat dit de duurste manier is om elektriciteit op te wekken, maar dat debat moeten we hier nu niet voeren. De elektrificatie van het wagenpark kan er net voor zorgen dat we een aantal heel belangrijke issues die hier in het parlement regelmatig ook door uw fractie aan bod worden gebracht, kunnen verbeteren.

Uw boosheid verbaast me nog meer omdat, wat nu gebeurt inzake mobiliteit en elektrificatie van het wagenpark, vooral iets is wat door de markt zelf wordt gestuurd. Niet alleen de ontwikkelaars van parkings en woongebouwen worden geconfronteerd met de evolutie van de markt en met de vraag van consumenten, maar uiteraard ook de autofabrikanten zelf.

Minister, vandaag staat in de krant een oproep van de federatie van autofabrikanten om meer te investeren en mee te investeren in laadpaleninfrastructuur en in het netwerk zodat het rendabeler zal zijn. Zo kan men tegemoetkomen aan de vraag van heel veel mensen om een auto te kunnen opladen op meer plaatsen. Bent u betrokken bij het overleg? Ik weet dat minister Peeters een plan heeft om meer laadpalen uit te rollen. Is er een overleg met de autosector, met de netbeheerder, met minister Peeters en anderen om die uitrol te begeleiden en ervoor te zorgen dat men kan inspelen op de vraag van honderdduizenden, zelfs miljoenen Vlamingen, om te kunnen laden waar en wanneer men wil?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat elektrificatie niet alleen erg marktgedreven is, maar ook innovatiegedreven. We moeten dat omarmen. Zoals bekend, zijn wagens op fossiele brandstof maar voor 30 procent efficiënt. De rest gaat verloren aan warmte en andere energieverlieslatende elementen. Een elektrische wagen is bijna 100 procent efficiënt. We moeten dit dus echt wel omarmen, los van de andere voordelen zoals luchtkwaliteit. Het rijdt blijkbaar ook beter en makkelijker.

Vandaag een gebouw van die omvang zetten zonder uitrusting voor elektrische mobiliteit, is een gebouw zetten dat over een aantal jaren weinig waard zal zijn of dat men ingrijpend zal moeten renoveren. Ik begrijp dus niet goed waar uw vraag vandaan komt. De meerkosten van een laadpaal zijn echt marginaal tegenover de kosten van zo'n gebouw. Een laadpaal kost een paar honderd euro, maximaal duizend euro. Voor een burger is dat inderdaad veel, maar bij investeringen in zo'n groot gebouw is dat toch geen bedrag waar men zwaar over moet discussiëren. Vooral, als men achteraf die investering moet doen, gaat het een veelvoud kosten.

In de toekomst zullen er allicht meer wagens elektrisch rijden, of men dat nu graag heeft of niet. Ik heb het alleszins graag, u allicht niet, maar het is sowieso de toekomst, daar twijfelt niemand meer aan. De vraag is alleen hoe snel het zal gaan, maar dat het de toekomst zal zijn, daar twijfelt eigenlijk niemand meer aan. U blijkbaar wel, maar ik begrijp niet waar u het haalt. U verwijst altijd naar de wetenschap maar hier slaat u de bal toch echt wel mis, mijnheer Van Rooy.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Los van de discussie rond mobiliteit, emissievrij, koolstofneutraal, elektrisch, AdBlue enzovoort, zijn het voorzien van een aantal wachtbuizen voor mogelijke elektrische laadpalen in een niet-residentiële nieuwbouw,

echt geen meerkosten. Het gaat over wachtbuizen en kabelgoten, want de eigenlijke installatie kan achteraf privaatief worden geplaatst. Iemand die een klein beetje doordacht bouwt, gaat soms ook wachtleidingen plaatsen voor andere zaken. Dat is dus niet echt het issue.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Van Rooy, ik ben het uiteraard niet eens met wat u hier allemaal vertelt. Ik vind dat pertinent onjuist. Ik stel vast dat u de grootste lobbyist van de projectontwikkelaars bent. Zij mogen zelfs geen paar honderden euro's kosten maken voor een evolutie die er komt. Het kan dan om elektrische wagens of om wagens op waterstof gaan, maar in dit geval gaat het dan om elektrische wagens.

Dat is goed voor onze gezondheid. Het draagt bij tot een betere luchtkwaliteit. Ik hoop dat u inzit met heel wat Vlamingen die daar last van hebben. Ik vind het niet meer dan normaal dat ik zorg voor mijn omgeving draag. Ik doe dat continu. Als het om CO₂ gaat, probeer ik dat op een realistische en haalbare manier te doen. U vindt dat we niets aan die broeikasgassen moeten doen, maar er is, los daarvan, ook nog het gezondheidsaspect en de verbetering van de luchtkwaliteit voor de mensen.

Zoals ik al heb gezegd, zullen die elektrische wagens er komen, of u daar nu voor of tegen bent. U bent daar blijkbaar tegen, maar ik weet niet hoe we die laadinfrastructuur anders moeten organiseren. Als het om nieuwbouw of om ingrijpende renovaties gaat, moeten we dit al voorzien. Zo niet, zal na een aantal jaren moeten worden gebroken om de nodige infrastructuur aan te leggen. Daardoor zal het nog meer kosten, wat ik eigenlijk nog erger vind. Ik snap uw punt niet. Uw vraag om uitleg is enorm geïnspireerd door de projectontwikkelaars. Blijkbaar bent u een goede lobbyist.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dames en heren, deze geweldige omkering van de zaken is toch wel interessant. Ik ben hier de lobbyist omdat ik inga tegen de klimaatlobby en de elektrificatielobby waar jullie mee meehollen. Ik ben de zogenaamde lobbyist van de bouwpromotoren. Jullie zijn knettergek en totaal geïndoctrineerd door de klimaatreligie.

Mijnheer Bothuyne, als CD&V'er kent u dat natuurlijk niet, maar wat mij het meest stoort, is opnieuw dat verplichtende en die regelneverij. Wij zijn de partij van de vrijheid. Wij willen bouwpromotoren en mensen in het algemeen de vrijheid laten hun parkeergarage te bouwen zoals zij dat willen. Daar is het me vooral om te doen.

Ik hoor hier dat de elektrificatie door de markt en door de autofabrikanten zelf wordt gedreven en dat die evolutie er komt. Hoe potsierlijk is het dat de overheid CO₂ decennialang tot de baarlijke duivel uitroept, alles wil elektrificeren en dat wil subsidiëren en wil steunen door er belastinggeld in te steken. Natuurlijk zullen de autofabrikanten om te overleven op een bepaald moment beslissen dat ze ook wagens zullen produceren die op batterijen rijden. Ze worden door de overheid verplicht dat te doen om te kunnen concurreren met een bedrijf als Tesla.

Ik weet dat jullie in jullie ivoren toren daar geen besef van hebben, maar als iemand met een gewone garagist of een gewone autobestuurder spreekt, blijkt dat zij er het hunne van denken. Zij snappen die elektrificatiewaanzin niet. Zij willen gewoon, zoals ze al decennia doen, gewone brandstofwagens blijven gebruiken en blijven verkopen. Zij willen niet meehollen met deze nieuwe elektrificatiewaanzin, die overigens voor gigantische problemen zal zorgen. Waarom komt er een

capaciteitstarief? Omdat ons elektriciteitsnetwerk het niet zal aankunnen! Waarom zullen mensen straks worden gedwongen elektriciteit te verbruiken op de manieren en de momenten waarop de overheid het zegt? Omdat ons elektriciteitsnet die elektrificatie simpelweg niet aankan! De meerkosten worden hier futiel genoemd, want 1000 euro is niet veel. Het is echter 1000 euro hier en 1000 euro daar. Jullie moeten eens optellen wat die klimaatwaan en elektrificatiwaan in iedereen in de samenleving uiteindelijk kosten. Wereldvreemd zijn jullie, allemaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de premies voor mensen met het tijdelijke statuut van beschermde klant – 2012 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, ik heb een vraag om uitleg over de premies voor mensen met het tijdelijk statuut van beschermde klant. We zijn deze vergadering begonnen met een vraag om uitleg over onder meer de Federale Regering. De Federale Regering heeft er onder meer voor gezorgd dat veel meer mensen gebruik van het sociaal tarief kunnen maken. Hierdoor zijn er nu veel meer mensen die mogelijk gebruik kunnen maken van energiepremies of andere voordelen die met dat tijdelijk statuut samenhangen.

Tot begin februari 2021 genoot ongeveer 10 procent van de huishoudens van een sociaal tarief. Het gaat om ongeveer 500.000 gezinnen voor stroom en ongeveer 300.000 gezinnen voor gas. Dat sociaal tarief wordt door de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) vastgesteld en wordt gefinancierd met de federale bijdragen die in de gas- en elektriciteitsfactuur zijn opgenomen.

Eind vorig jaar heeft de Federale Regering beslist om het aantal rechthebbenden op het sociaal tarief tijdelijk uit te breiden voor de periode tussen 1 februari 2021 en 31 december 2021. Het sociaal tarief wordt uitgebreid naar alle huishoudens die van de verhoogde tegemoetkoming in de zorg genieten. In de praktijk zou dit kunnen betekenen dat het aantal begunstigen verdubbelt. Dat zal ook de kosten van de toepassing door de leveranciers verhogen. De Federale Regering heeft aangegeven dat de financiering van de uitbreiding van het sociaal tarief met algemene overheidsmiddelen en niet door middel van de energierekening zal gebeuren. Dit is iets waar we hier allemaal een vurig pleidooi voor houden.

De uitbreiding betekent ook dat een grotere groep mensen het statuut van beschermde afnemer zal krijgen. De grensbedragen zijn gekend. De beschermde klanten komen in aanmerking voor een gratis energiescan, een premie voor de plaatsing van een condensatieketel, een huur- en isolatiepremie voor private huurwoningen, een energielening aan 0 procent en een verminderd tarief voor de bijdrage aan het Energiefonds op de energiefactuur. Naast deze Vlaamse ondersteuning, hebben de beschermde klanten ook recht op verhoogde premies van Fluvius indien ze in energiebesparende maatregelen investeren.

Minister, wat zal de impact van deze tijdelijke verhoging van het aantal beschermde klanten zijn? Zijn de voorziene budgetten toereikend of voorziet u hiervoor meer budgetten? Zijn voldoende mensen en middelen beschikbaar om de gratis energiescans uit te voeren? Hebben de mensen nog recht op een gratis energiescan wanneer het tijdelijk statuut van beschermde klant eind 2021 afloopt? Hoe kunnen zij er zeker van zijn dat de gratis energiescan nog zal worden uitgevoerd indien

bijvoorbeeld wachtlijsten ontstaan waardoor de energiescans na 31 december 2021 worden uitgevoerd? Zijn voldoende mensen en middelen beschikbaar om de aanvragen voor premies en energieleningen tijdig te verwerken? Hebben de beschermde klanten nog recht op de premies of de energielening indien ze tijdig zijn aangevraagd, maar het dossier niet voor de einddatum van de tijdelijke uitbreiding kan worden afgehandeld?

Minister, mijn tweede reeks vragen betreft de verhoogde premies. Beschermden klanten hebben ook recht op de verhoogde premies van Fluvius indien ze in energiebesparende maatregelen investeren. Zal de doelgroep met het tijdelijk statuut van beschermde klant ook gebruik van deze verhoogde premies kunnen maken? Zal dat voor alle premies gelden? Blijven deze mensen recht hebben op een verhoogde premie indien de aanvraag tijdig wordt ingediend, maar de dossierafhandeling pas na 31 december 2021 gebeurt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Voorzitter, de tijdelijke uitbreiding van de doelgroep van de beschermde afnemers zal een budgettaire impact hebben op de verhoging van de energieprijzen voor de plaatsing van condensatieketels en op een aantal kortingen voor energiezuinige huishoudtoestellen. Daar houden we rekening mee. Wat de energiescans, de huur- en isolatiepremie voor private huurwoningen en de renteloze energieleningen betreft, verwachten we geen bijkomende vraag. De rechthebbenden kunnen voor deze maatregelen immers al op een verhoogde tegemoetkoming rekenen.

Fluvius en de Energiehuizen beschikken over voldoende dossierbehandelaars en middelen om de aanvragen van premies en energieleningen te behandelen.

Het moment van de dossierbehandeling is in geen geval en voor geen enkele premie of lening bepalend om al dan niet in aanmerking te komen voor een verhoogde premie. De datum van de eindfactuur is in het kader van de premies bepalend of een aanvrager al dan niet behoort tot de groep van beschermde klanten, al zal dit soepel worden geïnterpreteerd mocht het benodigde attest slechts met vertraging, maar wel met terugwerkende kracht, beschikbaar zijn.

Ik kom tot uw tweede vraag. De uitgebreide doelgroep beschermde klanten, dus ook wie tijdelijk het statuut heeft van beschermde klant, zal gebruik kunnen maken van de verhoogde premies. Beschermden klanten met een tijdelijk statuut worden ook volledig gelijkgesteld met de andere beschermde klanten voor wat de premies van Fluvius voor energiebesparende werken betreft, en dit voor alle premies.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dat was een kort antwoord, maar wel het antwoord dat ik wilde horen. Ik ben blij om te horen dat de mensen die nu onder dat statuut vallen, gebruik kunnen maken van een aantal bijkomende voordelen. Dat waren vaak mensen waarvan je wel aanvoelde dat ze daar een beroep op zouden moeten kunnen doen. Dat was daarvoor niet mogelijk, en nu wel. Dat is dus goed om te horen. Ik ben ook blij dat u zegt dat de dossierbehandelaars bij Fluvius en andere actoren voldoende uitgerust zijn om die stijging in de aanvragen tegemoet te treden.

Mijn bijkomende vraag is of u naar die groep toe ook bijkomende communicatie-inspanningen zult leveren. Zoals bekend is het heel moeilijk om de doelgroep te bereiken met tal van maatregelen, ook deze. Mijn vraag is of u bijkomende of nieuwe maatregelen neemt op het vlak van communicatie, om die groep te bereiken.

Minister Zuhail Demir: Collega Danen, dat is een terechte opmerking. Voorlopig hebben wij nog niets bijkomend voorzien rond communicatie. Maar ik neem het wel mee, ik ga dat bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de nieuwe regeling voor de uitrol van de digitale meter – 2025 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Rond de digitale meter en alles daarrond is al veel inkt gevloeid, al veel gezegd en geschreven. Ik probeer mijn vraag te beperken, maar ik stel ze wel. Het was de vorige regering die rond die nieuwe regeling echt tot een besluit is gekomen.

U besliste recent om de uitrol van de digitale meter anders te organiseren dan eerder werd afgesproken. Burgers en bedrijven met zonnepanelen krijgen de mogelijkheid om de installatie van de digitale meter uit te stellen tot begin 2025. Dat uitstel, die opt-outprocedure, was ook een voorstel dat wij ter behandeling van het decreet hadden voorgelegd. Toen wilde men daar niet op ingaan, nu blijkt wel. De situatie is nu natuurlijk helemaal anders omdat een aantal mensen al een digitale meter hebben, en niet meer terug kunnen.

Dit is de zoveelste stap in de zonnepanelensoap die heel wat vragen oproept. Want wat initieel een goede maatregel was – laat mensen zelf kiezen en probeer ze in de tussentijd te verleiden met een digitale meter – doorkruist nu een bestaand uitrolprogramma. Is de nieuwe regelgeving juridisch robuust? Waarop baseert u zich?

Het principe van compensatiemechanismen moet steeds zijn dat mensen die een inspanning deden correct gecompenseerd worden. De vraag blijft hoe u met nieuwe ongelijkheden zult omgaan. U krijgt daar allicht heel veel vragen rond, ik krijg die ook.

Ik legde u eerder al de situatie voor, maar toen kon u nog niet antwoorden omdat u een en ander nog aan het bekijken was. Het is wel zo dat mensen in een gelijkwaardige situatie ongelijk worden gecompenseerd. De een heeft nu al een digitale meter, een ander kan die als gevolg van de nieuwe uitrolregeling sowieso uitstellen tot 2025. Nog een ander komt pas in 2028 aan de beurt voor de installatie van diezelfde digitale meter. Hoe zult u omgaan met die nieuwe ongelijke behandelingen?

De vraag waar ik toch wel de meeste nadruk op wil leggen is de volgende. Er zijn de groepen die extra zwaar gedupeerd zijn. We moeten natuurlijk opkomen voor alle gedupeerden, maar er zijn een aantal mensen in Vlaanderen, duizenden, die extra zwaar gedupeerd zijn. Mensen die bijvoorbeeld bijkomende ecologische investeringen deden, worden onevenredig zwaar getroffen, ook met de nieuwe uitrolregeling. Ik denk aan mensen die zonnepanelen combineren met een warmtepomp. De warmtepomp is een bijzonder efficiënte manier van verwarming, maar vanwege de hoge stroomfacturen blijft dat nog altijd erg duur. Dat is bijzonder jammer: hetgeen we het allerliefste willen, blijft nog altijd het allerduurste. Met die zonnepanelen hadden mensen geprobeerd om dat voor een stukje te compenseren, en nu valt dat voor een stukje in het water. Zij hebben nood aan een structurele oplossing, ook nog na 2025. Dat is veraf en niet veraf.

Het lijkt mij belangrijk dat mensen die doen wat we eigenlijk vragen, ook beloond in plaats van gestraft worden. Aan welke structurele oplossingen denkt u om die mensen tegemoet te komen? Bent u bereid om oplossingen uit te werken, samen met de sector en de andere stakeholders? In welke richting denkt u dan? Kunt u al een tipje van de sluier oplichten? In de commissie hebben we daar al vaker over van gedachten gewisseld, maar ik had graag eens van u gehoord in welke richting u denkt.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De Vlaamse Regering kan conform het Energiedecreet de timing en de modaliteiten voor het plaatsen van digitale meters bepalen. De gevallen waarin een digitale meter met voorrang kan worden geplaatst, worden in datzelfde artikel vastgelegd. De nodige decretale aanpassingen, zoals het schrappen van de doelgroep bestaande prosumenten als prioriteitsgroep, zullen nog worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement zodat de regeling juridisch sluitend zal zijn.

Ik kom tot uw tweede vraag, over de discriminatie. Mensen die nog geen digitale meter hebben, kunnen de premie aanvragen tot en met 2025. Er is geen discriminatie tussen eigenaars van zonnepanelen die nu al over een digitale meter beschikken en eigenaars van zonnepanelen die nog geen digitale meter hebben, en dus nog iets langer op de terugdraaiende teller kunnen zitten. Het eenheidsbedrag van investeringspremie is afhankelijk van het jaar van indienstneming van de zonnepanelen én van het jaar waarin de vervanging van de klassieke Ferrarismeter door de digitale meter gebeurt. Die retroactieve investeringspremie daalt in functie van de plaatsing van de digitale meter ook elk jaar verder. Hierdoor blijft het gemiddelde rendement van de investering steeds 5 procent. Dat was ook het opzet van die regeling. We hebben dus een regeling voor iedereen: mensen zonder en met digitale meter. Daarbij stellen we dat rendement van 5 procent voorop.

Als iemand zegt dat hij zijn premie pas in 2023 aanvraagt, zal die premie natuurlijk nooit even hoog zijn als bij de mensen die nu al een premie ontvangen. Dus hoe langer men wacht om die premie aan te vragen, hoe lager die zal zijn, omdat we wel degelijk ook rekening houden met de plaatsing van die digitale meter op het moment dat de klassieke meter weggaat. Dat zit daar al in verrekend.

Wie al beschikt over een digitale meter zal in verhouding dus een hogere investeringspremie ontvangen dan een eigenaar van zonnepanelen die nog een klassieke Ferrarismeter heeft en de retroactieve investeringspremie later aanvraagt. Dit is dus geen discriminatie. We hebben voor iedereen dat rendement van 5 procent, en dat zal naar beneden gaan hoe langer men wacht met het aanvragen van die premie.

Ik heb laatst ook mails ontvangen van mensen die zeiden dat ze hun berekening hadden gemaakt, en al een digitale meter wilden plus de eenmalige investeringspremie. In hun situatie zou dat veel beter uitkomen, zeggen ze. Het gaat dan vooral om mensen die niet zoveel zonnepanelen hebben en vooral zelf veel stroom gebruiken. Maar die lieten ons ook weten dat Fluvius alles on hold had gezet; zij wilden dat niet komen plaatsen. Nu zal het dus wel mogelijk zijn om vroegtijdig en vrijwillig een digitale meter bij Fluvius aan te vragen, ook al is de prioritaire doelgroep geschrapt. In dat geval kun je aanspraak maken op die retroactieve investeringspremie. Die retroactieve investeringspremie wordt dan ook met 100 euro verhoogd voor eigenaars van zonnepanelen in dienst genomen voor 2021, die zelf een digitale meter aanvragen.

De premiereregeling stopt sowieso op 31 december 2025. Prosumenten zonder digitale meter hebben tot dan de kans om de premie aan te vragen, indien ze overschakelen naar een digitale meter. Bij digitale meters die na 2025 geplaatst worden, is geen retroactieve investeringspremie meer mogelijk. Het stopt dan. Men

heeft tijd tot 31 december 2025 om dit aan te vragen. Hoe langer men wacht, hoe lager de vergoeding ook zal zijn.

Bovendien is het technisch en praktisch onmogelijk om alle digitale meters op hetzelfde moment te vervangen bij alle Vlaamse zonnepaneleneigenaars.

De ministerraad van 12 februari keurde principieel een REG-premie (rationeel energiegebruik) goed om accumulatieverwarming, elektrische boilers en warmtepompen automatisch aan te sturen.

Het wegvallen van het principe van de virtuele terugdraaiende teller en het feit dat op termijn het uitsluitend nachttarief verdwijnt, zijn evoluties die het in het bijzonder voor eigenaars van een warmtepomp, eigenaars van elektrische boilers en eigenaars met een accumulatieverwarming belangrijk maken om het gebruik van de apparaten zo veel mogelijk te sturen naar de juiste momenten van de dag. Door die toestellen automatisch aan te sturen, kan de factuur worden verlaagd. Ter ondersteuning van die aanpassing heb ik aan de Vlaamse Regering voorgesteld een nieuwe REG-premie in te voeren om accumulatieverwarming, elektrische boilers en warmtepompen automatisch aan te sturen omdat dit een effect op de elektriciteitsfactuur heeft. Deze regeling wordt nu nog verder uitgewerkt waarbij mijn administratie in contact is met de sector. De nieuwe REG-premie voor automatische sturing is een eerste stap.

Nogmaals, ik zou voor die groep nog wel iets willen doen, maar voorlopig stuiten wij op juridische bezwaren. Ik heb aan de sector gezegd dat, als ze robuuste juridische oplossingen zien, ik die gerust wil onderzoeken. De knapste koppen zijn er dus over aan het nadenken, zonder opnieuw discriminatie in het leven te roepen, want het moet wel voldoende juridisch zijn afgecheckt.

U weet dat deze regeling voor advies bij de Raad van State is en bij de Vlaamse Toezichtcommissie. Het is belangrijk dat zij een advies geven vooraleer we het naar het parlement brengen. Als alles meezit, is het de bedoeling dat in april de procedure kan worden doorlopen zodat die honderdduizend eigenaars nog dit jaar de vergoeding kunnen aanvragen. De anderen hebben dus tijd tot 2025. Heel belangrijk is dat we voor iedereen hetzelfde rendement van 5 procent hebben. Hoe langer men wacht met de aanvraag, hoe kleiner de eenmalige investeringspremie zal zijn. Het zou ook niet correct zijn ten opzichte van de mensen die al een digitale meter hebben. Het zit dus nu bij de Raad van State en bij de Vlaamse Toezichtcommissie.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u zegt dat er geen sprake is van discriminatie. Strikt juridisch zou dat misschien zo kunnen zijn, maar veel mensen voelen het wel aan als discriminatie. Ik heb de situatie geschetst van mensen die al een digitale meter hebben en zien dat anderen kunnen wachten tot 2025, nog anderen tot 2028. Dat voelt toch heel erg oncomfortabel aan, vooral omdat men de keuze niet zelf heeft kunnen maken. Ik vraag me af hoe u daarmee omgaat. Ik neem aan dat u hierover honderden mails moet krijgen, een veelvoud van wat ik krijg. Ik vraag me af wat u die mensen antwoordt, want het moet bijzonder moeilijk uit te leggen zijn. Wat doet u daarmee? Wat antwoordt u die mensen?

U zegt dat u voor de mensen met warmtepompen en accumulatiekachels een nieuwe REG-premie voorziet. Op zich is het goed dat dit gebeurt, maar er blijft wel het structurele probleem dat de energiefactuur voor mensen die op die manier verwarmen, heel erg hoog wordt. De factuur is al hoog voor mensen die dat niet hebben, maar mensen die op die manier verwarmen, hebben een bijzonder hoge factuur. Dat voelt ook heel onrechtvaardig aan, vooral omdat de energiecomponent

die we willen gebruiken voor huishoudelijke verwarming, namelijk elektriciteit die zorgt voor een lage CO₂-uitstoot, de allerduurste is.

Minister, welke structurele oplossing voorziet u om tegemoet te komen aan die mensen? Er moet een goede structurele oplossing komen zodat die mensen een minder hoge factuur zullen hebben. Vanwaar het geld komt, maakt hen niet uit. Ze willen gewoon een redelijke prijs betalen voor hun verwarming via warmtepomp of via een accumulatiekachel, omdat het hen ooit zo door de overheid is gezegd. Minister, wat wilt u voor hen structureel doen?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, zoals ik daarstraks al zei, wordt er eigenlijk bij elke vraag bewezen wat een enorm fiasco die dwingelandij en regelneverij van die klimaatreligie is. In deze commissie lijkt niemand te beseffen dat de meeste Vlamingen hier niet van wakker liggen. Ze vinden het alleen maar een last, een overlast. Ik heb in de commissie vaak gewaarschuwd om die digitale meter niet verplicht uit te rollen.

Wij zijn de partij van de vrijheid en voor de vrijheid. Wij willen mensen vrij laten in hun keuzes. Dat moet de essentie zijn van een beleid, en niet telkens opnieuw omwille van het geloof in die CO₂-dogmatiek, mensen dingen opleggen. Je ziet waar je staat met die dwingelandij. Je zit in een situatie van discriminatie tussen zonnepaneleigenaars, waarbij de ene groep nog kan genieten van een voordeel waar de andere groep niet meer van zal kunnen genieten. Dat is schandelijk. Dat ondergraaft het vertrouwen in de overheid. Het zal mij worst wezen, ik behoor er niet toe, maar toch is het niet goed. Stop daar nu eens mee. Dat is het enige wat ik hier zal blijven herhalen: stop met die dwingelandij. Laat mensen kiezen tussen een digitale meter of een analoge meter. Laat ze gewoon kiezen, dan heb je toch al deze problemen niet.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, ik sluit me graag aan bij deze vraag.

U zei dat hoe langer men wacht om die compensatiepremie aan te vragen, hoe lager ze uiteraard zal zijn. Begrijpen we elkaar goed, want in het ministerieel besluit staat dat men binnen de zes maanden na de installatie van de slimme meter de compensatiepremie moet aanvragen. Betekent dat dat mensen die in aanmerking komen, zelf kunnen bepalen tot wanneer het uitstel loopt? Begrijp ik dat goed?

Er is natuurlijk wel sprake van discriminatie. Minister, u argumenteert helemaal niet waarom dat niet zo zou zijn. U poneert dat het niet over discriminatie gaat, maar dat is natuurlijk geen afdoend antwoord. Er is discriminatie op twee punten. Omdat men de prioritaire categorie van prosumenten schrapt, gaat men over tot een algemene geografische uitrol. Dat betekent dat in dezelfde straat iedereen op hetzelfde moment een slimme meter krijgt, maar de ene buur zal uitstel kunnen vragen tot 2025, en zijn buurman zal verplicht zijn om die meter te laten installeren. Dat lijkt me toch evidente discriminatie.

Er is ook een zekere discriminatie omdat sommige prosumenten die in 2020 zonnepanelen hebben geïnstalleerd, een slimme meter hebben gekregen en nu geïnstalleerd zijn, maar de buurman die op het toilet zat en de deur niet heeft geopend, geen slimme meter heeft gekregen en nog uitstel kan vragen tot 2025. Eerlijk gezegd, lijkt me dat juridisch flinterdun.

Collega Bothuyne, die nog altijd lid is van de Vlaamse meerderheid en die niet geschorst is of op non-actief staat, heeft in de kranten gezegd dat hij zich verwacht aan een regen van rechtszaken. Minister, u kunt er stellig over doen, maar collega

Bothuyne is blijkbaar minder overtuigd van de juridische stevigheid van de hele kwestie.

Minister, u kunt het zeer eenvoudig oplossen door iedereen de vrije keuze te geven. Laat het aan de mensen over of ze al dan niet een slimme meter willen. Als u er zo van overtuigd bent dat dit een sterk idee is, dan zullen mensen daarvoor opteren.

Wij hebben trouwens een voorstel van decreet ingediend. Ik veronderstel dat we het over onafzienbare tijd daarover ten gronde zullen kunnen hebben.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Het is in zekere zin een beetje voorbarig dat we hier discussiëren, omdat we de beslissing van de Vlaamse Regering en de adviezen nog niet bij de hand hebben. Dat geldt ook voor de verzoekschriften straks. Aan de andere kant is het ook wel logisch dat we het debat hebben omdat de bezorgdheid en de verontwaardiging in de mailbox van collega Danen, van de minister en van mij, wel bijzonder groot is. Ik heb intussen ook begrepen dat er minstens één groep eigenaars van zonnepanelen naar het Grondwettelijk Hof is gestapt met een klacht op basis van discriminatie. Ik ben een beetje verwonderd over de categorieke manier waarop u, minister, komt aankondigen dat het juridisch solide, robuust en zeker is en dat er geen discriminatie is. Bij mijn weten is er geen advies van de Raad van State op de voorstellen die de regering heeft ontworpen.

Ik wou toch nog eens aandringen dat men probeert een regeling te maken die voor iedereen ook echt correct en fair is en dat men er de nodige zorg aan besteedt. Heel wat mensen zijn inderdaad, heel begrijpelijk, kwaad wanneer ze zien dat er een immens verschil is tussen wie, bij wijze van spreken, met zijn zonnepanelen en klassieke meter door de mazen van het net is kunnen glippen en anderen die in de fuik zijn gezwommen en in een aantal gevallen er echt bekaaid van afkomen. Vooral wanneer men al wat oudere installaties heeft en recent een meter heeft, klopt de rekening niet meer. Dat zou eigenlijk niet het geval mogen zijn.

Ik wil me ook aansluiten bij de vraag van collega Danen om, los van deze discussie, extra te kijken naar manieren waarop we ervoor kunnen zorgen dat dingen zoals warmtepompen een verstandige investering kunnen zijn. Ik heb er zelf geen, maar ik weet ook wel dat het op termijn economisch en technologisch de meest verstandige piste is. Zoals het nu ligt, is het totaal niet rendabel door de elektriciteitskosten. De optie van zelf verbruiken, zoals u zegt, minister, is geen realistische optie in het geval van warmtepompen en accumulatieverwarming omdat het moment van productie totaal niet samenvalt met het moment van verbruik. Er is productie op het moment dat de zon schijnt en het warm is, en er is verbruik in het putje van de winter wanneer het 15 graden vriest. Die twee zijn niet aan elkaar te koppelen. Je kunt niet zelf verbruiken. Men zal dus creatief uit de hoek moeten komen, als men wil dat die technologie ingang vindt en ook echt wordt gebruikt. Op de huidige manier is er daarvoor geen markt. Ik denk dat u het eens grondig moet bekijken, als u niet opnieuw iets dood wilt doen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We moeten de verschillende adviezen afwachten op de voorstellen die zijn ingediend. Het probleem zal sowieso niet opgelost zijn door deze mogelijke investeringspremie of door bijkomende premies, maar we moeten ook tarifair nadenken.

Op 10 maart is er een hoorzitting met de regulator en Fluvius. Ik zou van de indiener van de vraag willen horen in welke mate we kunnen discussiëren over het dag-nachttarief, dat een kunstmatig tarief is. Diegenen die dat tarief hebben,

weten heel goed dat ze daarmee hun voordeel doen, niet alleen wat de leveranciersprijs betreft, maar ook wat de distributiekosten betreft. Men zou dus perfect – naar analogie met het spijtstijdentarief – een arbitrair systeem kunnen uitwerken waarbij men voor bepaalde tijdslots een voordeliger tarief geeft, waardoor men niet enkel tijdens de nacht maar ook tijdens de dag toestellen kan schakelen wanneer er meer zon schijnt. Ik reken erop dat we samen met de regulator in die richting kunnen werken om betere tarieven te voorzien – zoals men in Frankrijk en Wallonië doet – wanneer de energie goedkoper is. Die tijdslots worden bepaald in functie van wanneer er minder vraag maar toch voldoende aanbod is, bijvoorbeeld in de late voormiddag of in de vroege namiddag. Ik reken erop dat we ook dit debat kunnen voeren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Collega's, dit is een bijzonder complexe problematiek. Het is heel verleidelijk om dan met simpele oplossingen te komen, zoals overal opnieuw analoge meters plaatsen. Probleem opgelost en iedereen gelukkig. Maar als ik het arrest van het Grondwettelijk Hof lees, vrees ik dat Vlaanderen niet de bevoegdheid heeft om virtueel tellers te laten terugdraaien, maar ook niet om, daar waar op dit moment digitale meters staan en dus de heffingsgrondslag voor bijvoorbeeld de federale bijdrage kan worden berekend, die met een fysieke ingreep aan te passen. Ook het installeren van een analoge meter waar nu een digitale meter staat, zoals collega De Meester lijkt voor te stellen, gaat in tegen het arrest van het Grondwettelijk Hof. Om maar te zeggen dat simpele oplossingen vaak goed klinken, maar helaas niet zo evident zijn als ze lijken te zijn. Collega's, we zullen er ongetwijfeld nog op terugkomen.

Het is inderdaad zo dat er heel wat rechtszaken hangende zijn. Vanmorgen was meester Verbist nog op de radio, die erin is geslaagd om meer dan 250.000 euro in te zamelen: 25 euro per persoon die een ingebrekestelling wil laten versturen. Ik verwacht nog collega's van meester Verbist met gelijkaardige initiatieven. Het versterkt de uitdaging van ons allemaal, en zeker van de minister, om tot zo rechtszeker mogelijke oplossingen te komen. Die moeten wat verder gaan dan enkel premies en een uitrolkalender.

Ik ben blij dat collega Gryffroy spreekt over het tariefsysteem. We hebben het ook al gehad over de shift die nodig is waarbij we niet langer de elektriciteitsfactuur mogen bezwaren met de kosten van de energietransitie, maar waarbij we naar een andere manier van financiering moeten zoeken. De meest vervuilende energieën zouden inderdaad het meest moeten betalen. Diegenen die investeren in zonnepanelen of warmtepompen zouden per definitie het meest voordelige systeem moeten kunnen gebruiken. Ik denk dat we het er allemaal, of bijna allemaal, over eens zijn dat dat de systemen van de toekomst zijn.

Mijnheer Gryffroy, naar aanleiding van het onderwerp dat u hebt aangehaald, hebben we al hoorzittingen met de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) en met Fluvius voorzien. Zodra alle adviezen binnen zijn, lijkt het me nuttig hier met hoorzittingen met alle mogelijke instanties en met experts grondig werk van te maken. We moeten ervoor zorgen dat we in het uiteindelijke pakket dat wordt opgesteld met elke invalshoek rekening houden. Dat pakket moet rendement en rechtszekerheid combineren en zal hopelijk een breed draagvlak in het Vlaams Parlement hebben. Het werk begint pas en is zeker nog niet klaar. We moeten hier de komende weken en maanden een prioriteit van maken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het werk begint nu pas. We hebben een voorstel gedaan en we hebben dit natuurlijk door de briljante juristen op het kabinet en in de administratie, maar ook extern laten checken. Het belangrijkste is dat deze regeling voldoende rechtszekerheid moet bieden en juridisch voldoende zeker moet zijn. Ik zal rekening houden met de adviezen die zullen komen. We verwachten volgende week de adviezen van de VREG en van de Vlaamse Toezichtcommissie. Op basis van die adviezen zal ik de regeling voor een tweede principiële beslissing aan de Vlaamse Regering voorleggen. Daarna zal het voorstel naar de Raad van State gaan. Mijn grootste taak is natuurlijk dat ik ervoor moet zorgen dat wat we nu hebben voorgesteld juridisch voldoende in orde is. Ik hoor verschillende mensen zeggen dat dit misschien wel of misschien niet het geval is. De adviezen van die drie instanties zijn dan ook van belang. We zullen hier rekening mee houden. Ik zal niets doen dat nog eens rechtsonzekerheid kan creëren. Die fout mogen we niet opnieuw maken.

Ik zou het goed vinden dat dit ook in het Vlaams Parlement ter sprake komt. Een hoorzitting zou goed zijn. Hoe meer 'checks and balances', hoe liever. Ik sta daar open voor. Het zou een goed idee zijn dit in het Vlaams Parlement grondig te bekijken. Dit op een goede manier doen, zal de komende weken en maanden enorm veel tijd van ons vergen.

Mijnheer De Meester, zodra de regeling, na al die adviezen en de publicatie in het Belgisch Staatsblad, voldoende in orde is, hebben die 100.000 gezinnen die nu al een digitale meter hebben zes maanden de tijd om de vergoeding aan te vragen. De andere groep heeft vanaf het ogenblik waarop ze een digitale meter aanvragen ook zes maanden de tijd om een investeringspremie of die retroactieve premie aan te vragen. Dat is de logica hierachter.

Wat de warmtepompen en zo betreft, weet ik wat de bezorgdheid is. Ik vind niet dat we een stap achteruit moeten zetten. Die technologie is te kostbaar. We hebben met de premie voor de automatische sturing in het licht van het rationeel energieverbruik een eerste stap gezet, maar dat is een eerste stap en we moeten hier nog verder over nadenken. Ik weet dat we met heel wat creatieve ideeën zullen moeten komen. Dat zal juridisch voldoende zeker moeten zijn. We hebben verschillende juristen een aantal zaken laten bekijken. We moeten zorgen voor een regeling die voldoende in orde is.

Ik denk dat het capaciteitstarief van de VREG tijdens de hoorzittingen aan bod moet komen. Ik heb nog een aantal besprekingen met de VREG. Ik ben nog niet overtuigd, want ik denk dat dit nog niet klaar is. Dat is ook mijn boodschap aan de VREG. Het is van groot belang dat dit op een goede manier wordt uitgewerkt, maar ik denk dat het nog niet klaar is.

Mijnheer Van Rooy, wat de uitrol van de digitale meter betreft, hebt u gevraagd de mensen te laten kiezen. Dat is in 2019 decretaal verankerd, waardoor we nu met bepaalde termijnen zitten. Naar aanleiding van het arrest heb ik een eerste contact met de Europese Commissie gehad om na te gaan welke ruimte er is. Ik heb gesteld dat we dit tot april 2021 even on hold moeten zetten. Alles zal afhangen van de uitkomst van de contacten met de Europese Commissie om na te gaan in hoeverre we ten gevolge van het in 2019 goedgekeurde decreet van die timing afhangen.

Het allerbelangrijkste is dat we voor de regeling die we hebben uitgewerkt onze juristen en externe juristen hebben geraadpleegd. Volgens het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) is het in orde, maar de adviezen zijn voor mij cruciaal. Ik vind het belangrijk dat we die fout niet opnieuw maken. Ik vind 'checks and balances' in het Vlaams Parlement een prima idee. Ik sta daar absoluut voor open.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik zal niet herhalen wat ik al tweemaal heb gevraagd, want ik heb niet op alle vragen een antwoord gekregen. Ik wil nog iets zeggen over de mensen met warmtepompen en accumulatoren. Iedereen heeft er wel iets over gezegd, maar ik wil het vooral hebben over de mensen met warmtepompen. Ik wil dit vooral doen om mensen te ondersteunen die ecologische keuzes hebben gemaakt. Dat is heel belangrijk. Dat is mijn eerste focus, maar mijn tweede focus zijn de installateurs en de mensen die hieraan werken. Als we geen goede oplossing vinden, zal die sector in elkaar stuiken en dat moeten we niet willen. Op het vlak van warmtepompen zou Vlaanderen in de EU voorop kunnen lopen. Het is een natuurlijke en goedwerkende technologie, maar onze tariefmethodologie is niet geschikt om van warmtepompen een rendabel verwarmingssysteem te maken. Ik bedoel hiermee dat warmtepompen de concurrentie met de andere systemen gewoon niet kunnen winnen.

Ik wil meewerken aan een oplossing voor een structurele tariefmethodologie. Het probleem is dat de VREG hier een belangrijke inspraak in heeft. We moeten van de hoorzitting op 10 maart 2021 gebruikmaken om te proberen met Fluvius en de VREG tot een goede overeenkomst te komen. Ik aanvaard niet dat we hier niet uit zouden geraken. We moeten daar echt een oplossing voor vinden, want anders gaat heel die sector eronderdoor en dat is iets wat we niet moeten willen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.